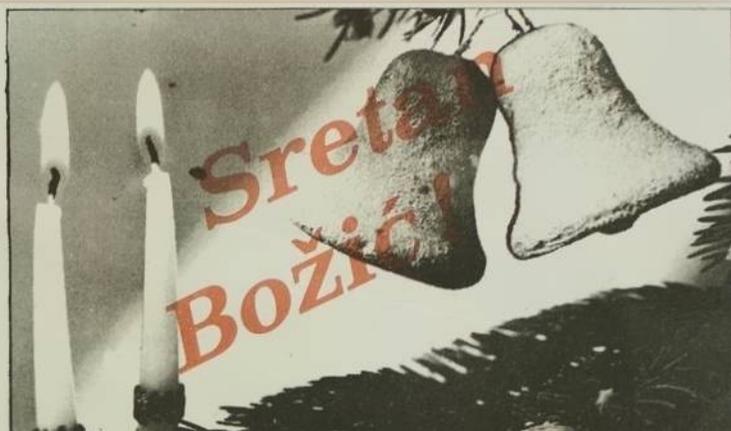
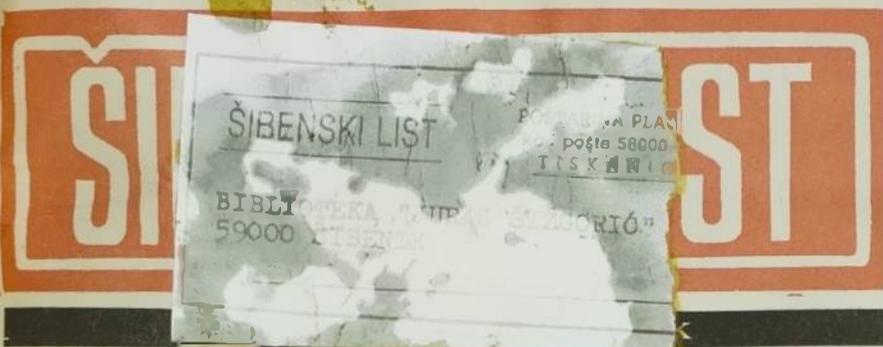

BAUK NE KRUŽI EUROPOM

Na sinodi je bilo riječi o konačnom raspadu komunističkog diktatorskog sustava, no ovdje na našem području upravo taj sustav daje svoje udarce onom svijetu protiv kojeg je ustanovljen i protiv koga se nasilnim sredstvima borio za vrijeme čitavog svog trajanja

Stranica 3.

GOD. XXIX.
BROJ 1462

IZDAVAČ: INFORMATIVNI CENTAR
Šibenik, 21. prosinca 1991.

CIJENA
20 DINARA

ARANJENI SAKRALNI OBJEKTI
I SPOMENICI KULTURE

HTJELI SU UNIŠTITI NAŠA STOLJEĆA

Ispaljujući razorne projektille na staru šibensku jezgru, na sakralne objekte u šibenskoj općini, bivša jugovojska je bila svjesna da udara izravno u srce i dušu, rušeći hrvatska građana stoljeća pokušala je bezuspješno slomiti Hrvate ...

Stranice 6. i 7.

IZ BOŽIĆNE BLAGDANE

RADOST/ VESELJE

U proslavi Božića radost i veselje trebali bi se prelijevati jedno u drugo

S radne pojmove redovito ne razlikujemo. Međutim je ipak to korjeno U "Rječniku hrvatskoga jezika" uz pojam RADOST piše: "osjećaj ponosnosti i dragosti uzravan šepotom, ljubavlju, skladom i unutrašnjim zadovoljstvom". Razmišljajući o velikoj Božićnoj ljubavi koja se očituje u leuovu rođenju vjeruje se dolazi lapunja navedenim osjećajima. Ne to nas nprastano pozivaju božićna pjesma ("Radujte se, narodi...") i bogoslužje Crkve. Krist se rađa da osmišli naš život i učini nas dionikima svoga baštarstva.

U istom rječniku uz pojam VESELJE stoji: "bezbratno i radosno raspoloženje". To je, dakle, nešto vanjsko. Zato mi govorimo o veselom društvu i sl.

Radost nam ne može nitko oduzeti: veselje, radost, maše. Bilo bi lijepo kad bi se ta dva pojma uvijek spajala. To je upravo cilj proslave Božića. Pozivati naše baštinice to potvrdjuje: "Veselo u najljepšem ..."

Ove godine Božić će proći bez veselja. Naše ulice nisu razvijetljene. Na Božić nema bara. Izostali su skromni U mnogim obiteljima i na blagdane jela nema da ostati sretni. Sretni je prisutan.

Radost ostaje u nama. Uza sve teškoće ostajemo ponosni miluju da se leu rađa za naše spasenje. Upravo u ovakvim prilikama dolazi k nama. Više nego ikada leu nam postaje EMANUEL — BOG S NAMA. Njegove jaslice svjedoče nam da je znao što je stranac. Blijeg u Egipat dokaz je da je osjetio što znači izgon i vjerna dova. Jer ga je narod htio ubiti. Zato u njemu nalazimo puno osmišljenje svoga života. Znamo da — i u ovim teškim vremenima — ostajemo Božić ljubnici. Međutim nam je teško, ipak smo ponosni što ni u ovom času iskušenja hrvatski narod kao društvena zajednica ne nemoć nitomu napredu i što nas neću crkveni i državni poglavari nprastano pozivaju na ljubav i sućivot.

U proslavi Božića radost i veselje trebali bi se prelijevati jedno u drugo. Ove godine to ne može biti. Koliko je moguće više razmišljati o baštinom obilježju nastojmo se lapunju radosti. To nam je potrebno da bismo jednom u radosti i veselju mogli ne samo baštinu, nego i trajno živjeti u skladnoj i demokratskoj hrvatskoj don ANTE SURACIĆ

JOSIP ČUŽELA, DIREKTOR OPĆINSKOG
ZAVODA ZA ZAŠTITU SPOMENIKA
KULTURE

KATOLIČKE CRKVE - NEPRIJATELJI BIVŠE JUGOVOJSKE

Reći šteta u dinarima je folka — sada je nemoguća. Mogu reći da će samo skela za katedralu koštati preko milijun dinara, negdje oko milijun i sto tisuća dinara

Stranica 5.

BIVŠA KOMANDA NA PALACINU - ŽUPANIJSKA

UPRAVNA ZGRADA?

Prva polovina prosinca u Šibeniku zasigurno će ostati zapamćena po odlasku bivših Jugoslavoce, po gomilom broju svim i svačim natrpanih esemba vozila na šibenskim ulicama koji odlaze a da njihovi vozači - sami ne znaju gdje im je novo obitavalište. Odnoseći vlastite prnje iz stanova, izgrađenim i plaćenim iz drugog džepa, pokazali su svoju svoju sitnodušnost, bitnu odrednicu i stil njihova življenja. Pokušavali su odnijeti sve - bojlera, slavine, lačupali parket, ogrjevak kako bi što više napakovali, ali i s nadom da će im negdje to i poslužiti, ne postavljajući pitanje gdje? Još uvijek bahato odbijaju priznati da će im novi domovi izgledati kao 1945. godine kada je više obitelji, odvojeni tek improviziranim pregradnim zidovima živjelo u jednom stanu. No ništa zato, barem će imati mnoštvo rezervnih dijelova od namještaja pa do gumice za slavinu. Uostalom to su njihovi i samo njihovi problemi.

Na Božić više neće biti, osim ako se ne zakompliciraju pregovori, niti jednog srpskog okupatora u Šibeniku i svi objekti nekadašnje jugovojске bit će predani hrvatskoj vlasti, odnosno Hrvatskoj vojsci na čuvanje. Uz kratkotrajnu, pomalo kiselu radost što odlaze, a kiselu jer za mnoge trebali su otići s rukama visoko podignutim u zrak, samo po sebi nameće se pitanje što će biti s vojnim objektima, kako u gradu tako i izvan njega? Za sada, dok traje rat nema nada i kontrolu nad tim objektima je preuzela, s punim pravom, hrvatska vojska, međutim što će biti poslije. Da li će se postojeca privremena kontrola pretvoriti u stalnu, odnosno da li će vojni objekti i u buduću biti vojni objekti ili se dosadašnja njihova funkcija može promijeniti?

Činjenice govore sljedeće: prije rata bivša jugovojска u rukama je držala dvadesetpet objekata, od čega su ratnih dana hrvatski branitelji osvojili sedamnaest. Dakle, riječ je o dvadeset pet nekadašnjih vojnih objekata. Za neke od njih već se razmišlja o "civilnoj odori",

Općinska vlast na vrijeme promišlja da se dio objekata bivše jugovojске treba -pociviliti-. Zaista bi apsurdno bilo da bivši Dom bivše JNA ponovno bude dom, ali ovaj puta Hrvatske vojske, jer demokratskom društvu nikako ne prija da se na središnjem gradskom trgu nalazi vojna zgrada.

u prvom redu se misli na bivši Dom bivše JNA, o čemu postoji više prijedloga, te na bivšu komandu na Palacinu. Paško

Bubalo, predjednik Skupštine općine prije neki dan je izjavio da će na Palacinu biti upravna središte buduće županije Ši-

benik, pokazatelj da općinska vlast na vrijeme promišlja da bi se dio bivših vojnih objekata trebalo -pociviliti-. Zaista bi apsurdno bilo da bivši Dom bivše JNA ponovno bude dom, ali ovaj put hrvatske vojske, jer demokratskom društvu nikako ne prija da se na središnjem gradskom trgu nalazi vojna zgrada - Mjati mi to ili ne i prostoml smještaj ukazuje na odsudnost i u tom kontekstu bi sam položaj vojne zgrade na Palacinu stalno podjednako bio je vojna sila sama po sebi. Zbog toga je potrebno i sadržajnog definiranja. Poljono potrebno je inzistirati da tema više ne bude nikakav vojni dom. Silčno treba razmišljati i o bivšoj komandi na Palacinu. Ipak, ključnu ulogu glade sudbine vojnih objekata što ni u kojem slučaju ne treba obeshabriti općinskoj, odigrali će hrvatska vlada, a ti svezi s budućim hrvatskim vojnim ustrojem. Upravo zbog neodgovornosti vojnog ustroja Hrvatske stvoren je prazan prostor koji se pokušava prevladati dosadašnjom funkcijom vojnih objekata, čekajući neka bolja vremena. Kako će biti uloga Šibenike ostaje otvorenim pitanjem, premda se već sada jasno vidi da će bivši MTRZ -Velimir Škorpika, u nekoj drugoj formi, i dalje ostati značajno remonirano središte Hrvatske ratne mornarice i svima što ide uz takvu vrstu poslova. Možda bi, kada tako stvari stoje, u Šibenik poželjno bilo smjestiti i zapovjedništvo HRM-a, nema više nekakvog razloga da se ustroj postavlja na stari način, po kojem se uprava nalazi u Splitu, a najveći dio poslova u Šibeniku. Ovo kao naznaka za razmišljanje, najvažniji odgovori se tek očekuju.

P.S. Pomalo zaboravljena tema županija, potaknuta u veljači pošto prema nekim planovima Šibenik ne bi imao županiju, aktualizirana je ovih dana kroz vojne objekte. Moramo priznati da bi nam daleko draže bilo da je Šibenik prvo postao županijom središte, pa da se onda odlučuje gdje će biti županijaska upravna zgrada. Palacin neće pobjeći iz Šibenika. Ivica POLJIČAK

NA DNEVNOM REDU

PRIZNANJE I OKO PRIZNANJA

Da je rat prokletstvo koje narode i države gura u kataklizmu, da bi ponovno poput feniksa iznikli iz pepela, primjer je Hrvatska. Ako je naša žrtva koju smo prinijeli i prinosimo, cijena onoga za što smo se izjasnili i čemu težimo, onda je ona ujedno i blagoslov za našu budućnost

Priznati suveren i neodvisnu Hrvatsku nije samo pitanje odnosa Europe i svijeta spram Hrvatske nego je to odnos prema novoj političkoj karti Europe s jedne strane, i međusobni interesi druge strane. Iako Europska zajednica formalno ugleda i nastupa jedinstveno, njena struktura sadrži različite pozicije pa time i interese. Politička karte Europe u našem stoljeću su stvarale i nestajale kroz dva svjetska i nekoliko lokalnih ratova. Posljednja, globalna je stvorena kao posljedica II. svjetskog rata, dostigla je vrhunac u razdvajanju koje u biti jedinstvene civilizacije na dva suprotna tabora. Tako je srednjoevropsko civilizacijsko područje dotad - nevidenom snagom super sile razvučeno u dva suprotna polja - u dvije bialke. Berlinaki zid, kako je tada ugledno negremsotvo i definitivno podijelilo Nje-

mačku i sam Berlin europske metropole poput Praga, Krakova, Pešte, Zagreba - umjesto Japota i blagostanja postadoše vojno-boljševička uponišta. Onima koji nisu dublje utazili u zakonitosti po kojima se razvija čovječanstvo, to stanje postade gotovo prirodno i trajno - beznažno. Ni najsmjeliji u svojoj mašti nisu mogli do prije nekoliko godina zamisliti da će komadi Berlinskog zida doći u vitrine kao povijesni svjedoci zauvijek prevladanog apsurdna da će s političke karte neslavno nestati Horevine poput SSSR-a i Jugoslavije. Gdje je priznanje Hrvatske u svemu tome? Već sada, a s vremenske distance, još i bolje će se vidjeti da je ona po svim kulturnim i civilizacijskim osobinama pripadala Europi iz koje se razvio moderno demokratsko društvo, kao logičan put razvoja čovječanstva ovog dijela kršćanske civilizacije. Činjenica je da su stare europske sile (Francuska i Engleska podržane SAD po moguću i blagoslovlje konstituiranje neprodirnih državnih tvorevina - Sovjetskog Saveza

i Jugoslavije. Kad se malo bolje analiziraju interesne sile, onda se može zaključiti da su zapravo Rusija i Srbija debile pravo na okupaciju susjednih zemalja kao nagradu za savezništvo u obe svjetske rate. Sada se jasno vidi da svako vid okupacije (pa i one postignute moćnom diplomacijom) donosi nesreću i okupatoru i okupiranom jer takav odnos među narodima nije prirodan pa prema tome niti održiv. Pokrenuti proces za priznanje Republike Hrvatske prirodan je put njenog povratka u krug država kojima ona pripada iako svojim udjelom u stvaranju europskog duha, tako i svojim zemljopisnim osobinama. Da je rat prokletstvo koje narode i države gura u kataklizmu, da bi ponovno poput feniksa iznikli iz pepela, primjer je Hrvatska. Ako je naša žrtva, koju smo prinijeli i prinosimo, cijena onoga za što smo se izjasnili i čemu težimo, onda je ona ujedno i blagoslov za našu budućnost. Jesmo li baš mi morali svojom krvlju platiti ulaznicu u kojem se otvaraju vrata europske zajednice za nas i za os-

tales koj to žele i koj ispunjavaju uvjete? Mi smo to davno prije ovoga rata željeli i svojim Ustavom nakon demokratskih izbora pravno utemeljiti - kome je bila i jest potrebna naša žrtva? Onima koji su u svom primitivnom sljepilu unutar bivše Jugoslavije vjerovali da je još uvijek mogu održati to -argumentima- sile i najbrutalnijeg nasrtaja na taj isti narod i zemlju koja ih je zbog svoje nemodirne moćnosti, a kad je primitivac moćan on je i ohol. Onima u Europi i svijetu koji su sve činili čine da zadržati arbitarni status nad interesnim stranama. Na sreću ugleda da će prirodna ravnoteža snaga i harmonija Europe ovaj put biti postignuta bez svjetske kataklizme u kojoj je dva puta bila

rad. Rat u Hrvatskoj je postala evakovana tema svjetskih medija, obični ljudi su brzo aktivni. Tako i svjetska javnost (u velikoj mjeri) i one europske zemlje koje u sadašnjem procesima nulaenje socijalističkih struktura traže i svoje mjesto pod sunce (Njemačka, svjedoci europske zemlje i radi mo se Italija). Svim je sigurno da će snaga biti dovoljna da razbiju i puknu brojni ratni konzervativni krugovi iz kojih se kriju težnje za očuvanjem onoga čega se do facto nema - Jugoslavije. Što donosi priznanje Hrvatskoj? U svjetskoj okupaciji novu poziciju i koji će u novim uvjetima nastavi biti do bitna pobijede. Mogućnost koja proizlazi o prava i obveza jedine europske držine u uvjetima kada više ne samo do facto, nego i de iure nema Jugoslavije. Iz toga proizlazi postojanje okupatorske vojske pod nevidenim firmom. Onda je to i formalno pravo (po međunarodnim pravim normama), egresivna srboboljnička acidizetska ne suveren i demokratsku državu Hrvatsku. Dakle, šmiru drugu faza rata za oslobodjenje okupiranih dijelova Hrvatske? I prvo i drugo vode do cilja ali uz blagoslovne želje i priznanje sv. težimo prvo!

ivan BURK

INFORMATIVNI
CENTAR
ŠIBENIK

OSNIVAČ:
Općinska skupština Šibenik

IZDAVAČ:
Novinsko-izdavačka i radio-difuzna organizacija Informativni centar Šibenik
V.d. upravitelja Informativnog centra ZDRAVKO KEDŽO

Uređuje redakcijski kolegij. Jo-

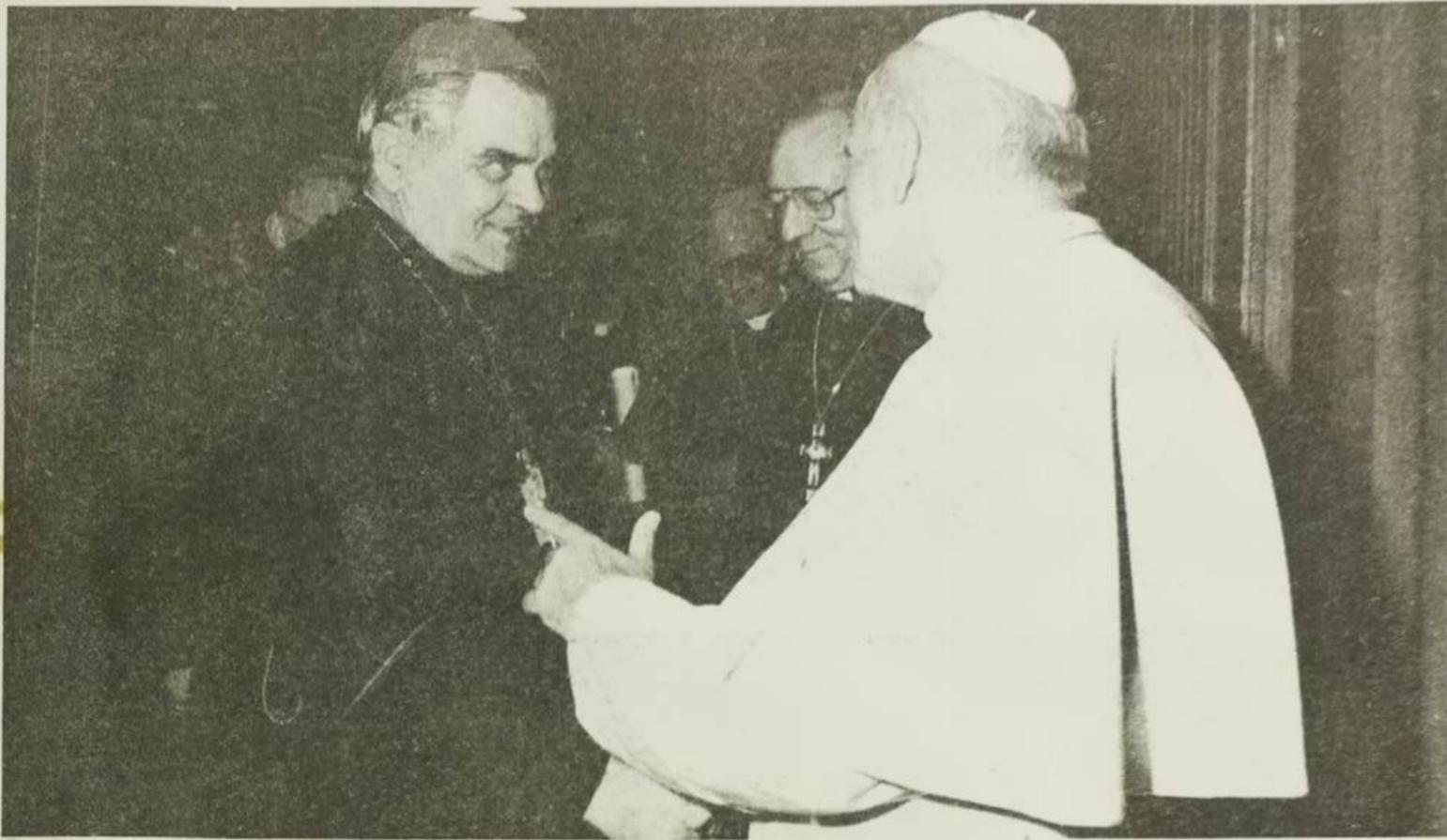
sipa Petrina, Živana Podrug, Mirko Sekulić, Diana Ferić, Dijana Šoko, Branimir Periša, Nevena Friganović, Stjepan Baranović, Ivica Poljičak, fotoreporter Vilsan Polić.

Uredništvo: Ulica Božidara Petrenovića 3, Šibenik.
Telefoni: direktor 29-480, uredništvo 25-295, propaganda 25-606, režija 23-222

Pretpiata na list za tri mjeseca 260, za pola godine 520 a za godinu 1040 dinara. Za inozemstvo dvostruko - štira račun 36400-603-976 kod SOK Šibenik. Rješenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SR Hrvatske, broj 2829 I-1878 "Šibenski list" oslobođen je osnovnog poreza na promet

OGLASI:
1 cm/1 stupac 50 dinara. Mali oglasi, obavijesti građana i posebne usluge regulirani su posebnim cjenikom

TIŠAK:
"Slobodna Dalmacija" Informativno djelatnost, p.o. Split

Šibenski biskup, dr. S. Badurina pozdravlja se sa Svetim Ocem

Blagdan Kristova rođanja imao je biti povod i tema razgovora sa šibenskim biskupom dr. Srećkom Badurinom. On to u stvari jest ali izvanredne sinode europskih biskupa na kojoj je biskup Badurina uz hrvatskog kardinala i druge hrvatske biskupe zapaženo sudjelovao, prirodno nam je nametnula ova pitanja.

● Oće biskupe izvanredne sinode europskih biskupa o koje ste se upravo vratili, sredlani je događaj u Crkvi u ovom razdoblju. Što je sinoda značila za Crkvu u hrvatskom narodu i koliko ste prikratili za to što ste u Rim doputovali sa zabrinjenjem?

— Sinoda europskih biskupa vrlo je važan događaj za život Crkve u životu Europi, a neizravno i za život Crkve u životu svijetu. Kao što je poznato Sveti Otac je sinodu najavio 22. travnja u Velehradu, no trebalo ju je pripremiti. Trebalo je sakupiti sugestije svih biskupskih konferencija Europe o tome što oni očekuju od sinode i na koji način bi trebalo redove sinode unaprijed zamisliti i planirati. Radna grupa koja je pripremala sinodu spremala je to što je primila kao sugestije i na temelju toga je izdan jedan dokument koji je sakupio te različite ideje. Želio sam sudjelovati u toj pripremljivoj komisiji, jedino sam izostao u rujnu jer se sastanak održavao upravo u onom mjestu gdje je bio napad na Šibenik. Tajništvo sinode je već tada znalo zbog čega ja nisam mogao sudjelovati u tom dijelu pripreme, a učiti same sinode poslao sam telefaks poruku u kojoj sam protumačio u kakvoj smo situaciji i kakve su teškoće za odlazak i dulji boravak izvan biskupije. Napomeno sam ukoliko se situacija promijeni da ću nastojati barem djelomično sudjelovati. Možda da sam bio od početka, bio bih bolje učeo osobito svjedočenja, izvješća biskupa koji su došli iz Rumunjske, Ukrajine, Bjelorusije i drugih dijelova nekadašnjeg Sovjetskog Saveza, Bugarske i uopće iz istočnoeuropskih zemalja i tako bih nekako

ŠIBENSKI BISKUP, dr. SREĆKO BADURINA, NAKON POVATKA S IZVANREDNE SINODE EUROPSKIH BISKUPA U RIMU, GOVORI ZA NAŠ LIST

BAUK NE KRUZI EUROPOM

cjelovitije dobio sliku života Crkve u istočnoj i zapadnoj Europi, razlike i onu suglasnost temeljnu, pa onda i razmjenu iskustava i preokupacija za obzir na budućnost. Što se tiče naših prilika na sinodi one su značajno bile prastarne, jer svih naših pet hrvatskih biskupa govorilo je o onome što proživljavamo a vidjelo se i po pitanjima, po zanimanju biskupa iz drugih zemalja Europe, po nekim činjenicama koje su nam priopćili o svom djelovanju nama u prilog, da je naša situacija bila najtežija točka života europske Crkve u ovome trenutku. Govorio se o konačnom raspadu komunističkog diktatorskog sustava, no ovdje na našem području upravo taj sustav daje svoje udarce onom svijetu protiv koga je ustanovljen i protiv koga se našim sredstvima borimo za vrijeme života svog trajanja. Mi smo na neki način episcopat propaganda jednog diktatorskog sustava i u tom smislu smo njegove žrtve. Stoga stanovište je pitanje mira u Hrvatskoj, pitanje pravednih odnosa na ovim prostorima, pitanje budućnosti nekakvog pomirenja, nekakvog političkog, pa i duhovnog puta za uravnotežen razvoj ovog balkanskog područja bilo kao zadržanosti, kao solidarnosti, kao jamstva zauzimanja i molitve. Sve je to bilo jako nazorno na sinodi i mislim da je bilo korisno što smo mi kao biskupi bili tamo i što smo mogli posvjedočiti o onome što se događa u našoj domovini.

● Ono što ste vi osobno svjedočili, medijima je odmah nakon povratka u Rim, ali i u Domovini - "Slobodna Dalmacija", primjerice donoseći Vaš govor u cijelosti, odlučila se za naslov "Poljar bukt, a vetrovaaci ne dolaze". To je, zapravo, Vaša rečenica.

— Moram reći da sam bio nepripremljen za nastup. Budući da nisam imao mogućnosti obraditi neku temu od općeg značaja nisam namjeravao govoriti međunarodno i s tim da je ono što se kod nas događa već rečeno i posvjedočeno. Među tim kada sam se nakon sjednice u srijedu 4. prosinca došao pozdraviti sa Svetim Ocem, on me prepoznao i na talijanskom jeziku rekao: "Trebaš govoriti". Tako sam je jedne noći ipak morao pripremiti ono što ću pred biskupima kazati. Govorio sam iz svog osobnog doživljavanja, kao neposredni svjedok onoga što se događa u našoj biskupiji i u susjednim biskupijama osobito zadarskoj i splitskoj. Mislim da je taj ton, koji je osoban, taj govor neposrednog svjedoča koji je zapravo i pogodan svima time imao nekog odjeka tako da su novinari poslije zamolili da mogu osim onog službenog sažetka koji su dobili nešto više citirati u moga govora. To su neki talijanski novinari učinili, ali nije bilo predviđeno da se ovaj govor objavljuje ujedno i stoga što se u suli obično kaže i ono što ostaje u i ne ide odmah u široku javnost. Sam tekst koji je interpretiran na Radiju Šibenik i objavljen u "Slobodnoj Dalmaciji" u "Glasu Koncila" je podloga a kad se tekst čita onda se doda još poneka riječ ili rečenica, tako da sam govor koji je bio izrečen i kako je u javnosti interpretiran ima i neke razlike.

Svakako pokazalo se da je bilo korisno i taj moj prigodni priložiti općoj raspravi i pregledu situacije u Europi i kod nas. Smatram da to što sam rekao Svetom Ocu na neki način je doprinelo na

dobro, poslužilo je za veću zainteresiranost i za dublje ulaznje u problematiku koja se ovdje u sred Europe nameće svima i nitko ne može prema njoj ostati ravnodušan.

● Očito je taj govor upamitio i Sveti Otac pa je na kraju sinode kazao: "Šibenik Šibenik. Svima milo na vas".

● U Rimu ste kazali da je Vaše gledanje na budućnost veoma tmurno, da na političare spada pitanje kako spasiti domovinu, ali da svaki od biskupa mora mučiti pitanje kako spasiti Crkvu.

— Rečenica da je moje doživljavanje budućnosti tmurno, moj je doživljaj onoga pred čime se nalazimo, u nadi da će ipak doći dan da se obnovi naša župe, da se obnovi život ali to neće biti lako, nego će to biti teško, mučno i dugotrajno. Dosta je toga porušeno u materijalnom, ali i u duhovnom pogledu i stoga je na taj zadetak obnovu gledam s onog stanovišta kako je to ipak moglo biti, računajući da smo mogli početi razvitak od onoga što se zateklo nakon slobodnih izbora, a ne da smo toliko bačeni natrag, možda da stajemo i da moramo iz nekog dalekog početka izgrađivati novo. Sve to stvara jednu unutarnju opterećenost, a ima jedna posebna misao koja me ne opterećuje, zaokuplja, a to je razmišljanje o onima koji sve to čine. Kakva je geneza takvih osoba, takvih duhovnih stavova? Na koji način se kroz desetke godina stvarala jedna psihoza, psihologija ljudi koji su zadobili s jedne strane sluzmom i to barbenim, koji želi ne samo ignorirati nego uništiti ono što se zove vjera, Crkva, religioznost a s druge strane jednom doktrinom da neprijatelja, a trebalo bi se podsjetiti koliko je puta riječ neprijatelj upotrijebljena i na kakve sve načine u životu poslijeratnoj retorici i političkim govorima, dakle kako treba neprijatelja jednostavno uništiti. To je to revolucionarna nasilje koje je kao metoda zapravo ucijepljeno u dušu onima koji su se osobito školovali u vojnim akademijama. Te dvije strane spojile su se a jednom imperijalističkom političkom zamisli i to je bez milosti namirilo na jedan narod, na jednu kulturu, na jednu naciju, pa onda i na jednu Crkvu i tu je ta tjeskoba, ta muka kada se promisli na te ljude koji su tako u duši opustošeni. Pitamo se kako je moguće da dade neko svjetlo humanosti, obične ljudske istine i poštovanja drugih? To je možda najveća tragedija koju mi ovdje osjećamo na Balkanu koja će se vjerojatno ojačati u svim drugim bivšim komunističkim zemljama ali koja je ovdje pokazala tako stravičnu okrutnost da je to zapravo teško razumjeti. Sve to zapravo stvara osjećaj neke unutarnje muke i tjeskobe i s obzirom na budućnost puno je toga što treba izgraditi, od porušenih duša, do porušenih kuća i crkava i za sve to treba mnogo volje, mnogo energije, ustrajnosti i na dugi rok zajedničkog stvaralačkog rada svih slojeva društva, a onda i Crkve. To je opterećenje koje je u sebi nosim također s osjećajem malobrojni, nedostatnosti naš pojedinačno ili zajednice kao Crkve u odnosu na te velike zadatke. Na izraz da je na političarima da se trude oko toga kako spasiti domovinu, a da je za biskupe od posebne važnosti razmišljati kako spašava-

ti Crkvu, mogu reći to da sam u samom govoru kazao da je podržavam političare koji se bore za domovinu, ja se molim za njih, ono što se tiče Crkve to na neki način izravno spada na odgovornost biskupa, kao što izravno spada na ljude koji se bave javnim poslovima bitni su za domovinu. To su, zapravo, dva lica iste medalje, to nije odijeljeno pogotovo ne suprotstavljeno jedno drugome jer se radi o istim ljudima, o istom području, o istoj tradiciji i nacionalnom identitetu u kojem djeluje i Crkva i želio bih da se to ne protumači onako kako nije rečeno ili kako nije mišljeno. No ipak treba razlikovati da izravna odgovornost za svjetlove poslove spada na jedne, a izravna za crkvene poslove na druge ljude. To je smisao te rečenice.

● Koliko su se europski biskupi dodatno zanimali, konkretno, za stanje u Hrvatskoj? Jeste li im uspjeli predočiti videonimale napada na Šibenik, ranjenu katedralu, pogodnu crkvu Gospe Fatimske u Dubrovnicama?

— Biskupi su se puno zanimali za našu situaciju. Osobito u vrijeme pauze pristupali bi i pitali za nove vijesti. Neki od njih su se i sami već zauzimali na području gdje žive i djeluju kod svojih vlada. Prenosili su svoje kontakte i odgovore i rezultate tih razgovora. Drugi su se zajedno s nama pitali i zgražali kako da se ne nađe sila koja je u stanju nametnuti mi prekinuti krvoproliće i gušenje na ovom području. Mnogi su rekli da bi im trebalo i dodatno proučiti tu situaciju, njezinu genezu i povijest i mi smo nastojali u razgovorima unijeti i malo povijesnih i malo kulturnih i drugih podataka da bi bolje shvatili značenje i utroke svega toga srazu i sukoba, tako da mislim da su i ovakvi razgovori i susreti doprinosili jednoj temeljitijoj i boljoj informaciji ljudi koji će onda oni prenosi i svoja sredstva. Posebno ih je zanimalo postoji li mogućnost suživota u tim različitim i to što mi možemo činiti i da li nešto činitimo u smislu da se jaz ne pretvori u nemogućnost komuniciranja između nas, katolika i pravoslavnih. Ja sam iznosio neke sasvim konkretne činjenice o našem području gdje se uvijek nastoji poštivati ono što je kršćansko u istočnoj, pravoslavnoj tradiciji i učiniti sve što je do nas da se i s naša strana ne popusti nekim amocijama i neodgovornim postupcima i u tom smislu neki koraci koji su učinjeni uopće i nekog svog odjeka i značenja.

Što se tiče videonimale, njih sam prebavio jednom skupu redovnika tako da su oni iz tih sasvim prizora nekako konkretnije drukčije doživjeli to što se nama događa. Jedan je rekao: "Pa ovo je prvi rat. To znači, kad oni to čuju, to je negdje daleko ali kad vide neposredno posljedice tog bombardiranja i razaranja, pogotovo crkvu Gospe Fatimske u Dubrovnicama ili našu katedralu, to ostavlja drukčiji dojam. Kazatu sam bio predao i posebnom tajniku Svetog Oca, don Stanislavu, zamolivši ga da je pogleda. Kad mi ju je vraćao, kazao mi je da ju je vidio i Sveti Otac, da je vidio našu katedralu i dubrovačku crkvu Gospe Fatimske i Gospin lik. Dakle, i to je bio jedan mali doprinos informiranju o onome što se kod nas događa.

● Ovaj će razgovor, ako Bog da, čitatelj "Šibenskog lista" čitati pred Božić. Bilo bi zanimljivo da smo ga božićno naglasili. No posebno je ovo Božić u ruku. Mnogo je toga neizvijestno, pa i samo obilježavanje Božića, uz puno pitanja na koja kao da nema tra dati odgovor. Baš za Božić uobičajeno je da biskup uputi svoju poslanicu, poruku. Možete li nam barem nešto izdvojiti od onoga što biskup poručiti vjernicima, onima koji će Božić svetkovati u krugu obitelji, u svojim domovima, ali i prognanicima, braniteljima i čuvarima?

— Moja čestitka za Božić bit će vrlo kratka. Spomenut ću okolnosti u kojima slavimo ovoga dišnji Božić. Spomenut ću činjenicu da u jednom dijelu naše biskupije ove godine nema znaka Božića, da je to pustilo, prazno, razoreno, razrušeno ali također ću potaknuti vjernike da bilo gdje se nadamo, u svojim domovima ili u izbjegličkim, nekim sabirnim centrima da Božić ne ostavimo negdje po strani, za neka bolja vremena, jer Krist se rodio u nemogućim okolnostima života, na putu, odbačen, u prognanstvu, upravo zato da bude blizak nama kada nam je najteže ili kada smo najsiromašniji i okolnostima, u kojima se on rodio, u kojima je živio, u kojima je djelovao i u kojima je umro.

Stoga Božić nije neka svečanost koja se može prihvatiti ili odgoditi prema prijkama, nego ona je trajna vječna, ona se jedino proživljava ovisno o okolnostima koje određuju naš život ako smo u miru, ako smo u radosti, ako smo u tjesko bi, ako smo u muci, ako smo u bolnici, ako smo na radnome mjestu ili bilo gdje drugdje, onda je to neka vanjska koja označava način kako slavimo Božić.

Ove godine će Božić biti u našem pingušer i tamo gdje nismo protjerani, nego smo u svojim kućama. Konačno, mi smo u ratu, mora se voditi računa o procjenama sigurnosti kompetentnih vlasti i stoga će u životu Hrvatskoj, koliko znam u Zagrebu, Splitu, Zadru i drugdje Božić što se tiče vanjskih svečanosti, morati biti proslavljen tako da je u skladu s okolnostima i opasnostima koje su oko nas, ali i ljudski, duhovno, zahvalno, molitveno radno. Božić treba imati svoje značenje u našim dušama, u našim obiteljima, u našem narodu, u našoj crkvenoj zajednici i Božić je zapravo početak jednog novog života. Taj život se ostvaruje ako slijedimo Isusa Krista, ako ga ne slijedujemo ako ono što je on došao djeluje u nama, ako nas probrađava, duhovno uzdiže i na takav način stvara novu kulturu, novu civilizaciju koja nam je potrebna kao lijek s neba u ovim prijkama i ovim okolnostima u kojima živimo.

MRAKU USPRKOS

Koliko god je tjedan pred Božić prošle godine 1990, bio veseo, toliko su dan pred ovogodišnji Božić ispunjeni tekućim zbogotvora ovoga rata koji nam je nametnut, tako i nedom da će ovaj doći vrlo brzo. Ta nada ta vjera u sretnašete rane i očigledni dokazi za opravdanost očekivanja kraja patnji hrvatskoga naroda, do vode nas u povoljnije mentalno stanje od stanja u kojemu smo bili. Ali ipak, nije lako imati saznanje o tome da ljudi ginu svaki dan i da su žrtve ovoga rata prvenstveno civili na obaob. Sa zebnjom slušamo vijesti i gledamo slike iz Voćina i Huma, iz Mirkovića i Zvečeva i svaki nam novi dan potvrđuje koliko je ozbiljna i opasna situacija koja je nastala u Hrvatskoj, koliko je mržnja spram hrvatskih ljudi, hrvat

ske imovine i hrvatske uopće. I nije čudo što okupator i domaći izdajci, shvaćajući da završava njihov krvavi put i da je vrag odnio žaku, nastoje što više ljudi ubiti i što više dobara uništiti. Ta siljeza mržnje, ta psihološka vitrepaš, ta iracionalna politika koja huška pripadnike ljudskoga roda da kojku svoje bližnje samo zato što su pripadnici drugoga naroda, što su pripadnici ina vjere, nerazumljivoga Cijelomu svijetu u prao, svim civilizacijskim i kulturnim normama usprkos, a i moralno-etičkim načelima usprkos oni uju raju svoje, nastavljaju s uništavanjem Hrvatske, ali oni ipak znaju, ipak im dolazi u svijest da ono što čine nije ništa drugo nego stotin, ali su u tolikoj mjeri ogrezli u krvi da se ne mogu zaustaviti, već obceter-

raju i svaki se dan sve više razgolluju.

Mada Europa ide sporo naprijed, tako s razlogom možemo biti nezadovoljni sporotku mirovne procedure. Ipak se može konstatirati da je međunarodno priznanje Republike Hrvatske gotovo stvar. Iako rezolucija Europske zajednice sadržava i neke postavke s kojima ne možemo izraziti slaganje, ipak možemo biti zadovoljni činjenicom da je Europska zajednica konačno, a i tomu i jednoglasno, prihvatila temeljna načela glade priznavanja novih europskih država. S obzirom na to naša Republika bez ikakve sumnje ispunjava kriterije što ih je EZ postavila da bi mogla doći do priznanja međunarodnog subjektiviteta Republike Hrvatske, a čemu su

jaane etajakta izmijeli mnogi evropadri i svjetaki državnici, na prvostaje nam ništa drugo već da seobakamo 15. siječnja, dakle još oko četiri tjedna, da bi nakon 73 godine potrojanja Jugoslavije i Hrvatske u ju gošavrtji naša Republika postala nezavisna država. Prema tome usprkos mraku, uprkos oblacima koji nas još uvijek obuzavaju, svjetlo na kraju tunela sve je jače, u dana u dan u to nas uvjereva naša vojaska i njeni voilbi uspjosi kampanja diljem svijeta u prilog primavanja naše domovine, te velika humanitarna akcija koja traje, tako da možemo biti uvjereni u to da će sljedeća godina biti godina uskrauša godina obnove i zaštite Hrvatske spram vijetina o kojima je dosad mogla samo sanjati a koje su nam na dohvatu. Naša rata ovogodišnji Božić bude dan molitve za mir u našoj domovini, ali i dan koji će nas inspirirati na misli o tome kako je Hrvatska vječna i kako će poput imitaa uskraušt 15. siječnja 1992. godine kao mali, ali bitni dio Europe. Zato — naša nam je svima

SRETAN BOŽIĆ!

PAVE ČALA, "ZELENA AKCIJA" ŠIBENIK

»ZELENI« NE ČEKAJU KRAJ RATA

U posljednje se vrijeme, a za razliku od nekih bivših i sretnijih vremena malo ili gotovo nikako ne čuje o "zelenima". Ipak u ovom traganju "Šibenskog lista" za sugovornicima iz stranačkog života Pavu Čalu, predsjednika šibenske "Zelene akcije", bilo je gotovo najjednostavnije i najprivatnije za razgovor.

● **Znači li to što vas se u javnosti malo ili nikako ne spominje da ste kao "zeleni" prestali djelovati?**

— O to nikako. Mi i dalje radimo, iahna sad smo malo više preokupirani prostorom i nekim tehničkim problemima da bismo po uspostavi mira i naše države počeli raditi onako kako to i treba. Sve svoje snage i potencijale stavili smo u funkciju obrane Hrvatske, prema tome nikakvog stranačkog djelovanja sada nema pa tako nema ni djelovanja "Pokreta zelenih". Viđaju da stranka malo zlorabi tu situaciju i ponaša se kao da osim njih i ne postoji nitko drugi, ali mislim da će i oni, što reče nekidan Božo Erić, morati svima nama položiti račune za ono što u ovoj našoj štupnji ne rade odnosno rade.

● **Da li je "Stranka zelenih" bila u ovom međustranačkom odboru?**

— Stranka zelenih je bila čak i vrlo aktivna u tom odboru, ili vrlo uporna ili dosadna kako želite.

● **Kako onda komentirate povlačenje vladajuće stranke iz Odbora?**

— Mislim da je to tipično za situaciju u kojoj se sada nalazimo, jer stavljanjem stranačkog života u nekakvo mirovanje mi smo kod njih stvorili lažni dojam da sve što oni rade, rade dobro. Jednostavno zato što nije bilo drukčijeg mišljenja osim nekih činilaca velikih stranaka kao što je to bilo HNS ili HDS. Međutim, mi mal naročito na lokalnim razinama nismo bili u mogućnosti bilo što reći, na kraju krajeva ni mediji nam nisu bili dostupni, jer su oni u funkciju obrane Hrvatske. Tako imamo s jedne strane problem neprijatelja od kojeg se moramo braniti, a mi bismo onda predstavljali unutrašnjeg neprijatelja, lako je najveći neprijatelj zapravo onaj tko sad misli da je u ovim prilikama Bogom dan i da sve zna.

● **Spomenuli ste u jednom trenutku male i velike stranke pa ste Hrvatsku demokratsku stranku ubrojili u velike iako mi znamo da ona konkrutno na našoj općini nije izborila ni ti jedno zastupničko mjesto ni u Skupštini, ni u Šibenu, a "Zeleni" su ipak imali i to ne jednog predstavnika.**

— Na bih htio od toga praviti neki kapital, to je bilo tako i ja se mogu pohvaliti da smo dobili gotovo dva posto biračkog tijela. Od 15 kandidata koje smo istakli dvojica su prošli, a nas nekoliko je eliminirano u drugom krugu i mislim da u nekom novom ustrojstvu skupštine koja će sigurno biti na više ovako većinska nego proporcionalna i odnos će snaga biti drukčiji. Ali mislim da je ono sve zajedno bilo neki pokušaj i da se narod onda zbio za Hrvatsku. Mislim da će ov novi izbori koje je predsjednik obećao po uspostavi mira (iako je to dosta relativno i nastajivo od godine do pet) mislim da će se odnos snaga brzo promijeniti.

Onaj tko se opredijeli za ekologiju u ovom političkom odrađenju on ne može očekivati da će biti zastupnik u Šibenu, taj ne može radno imati velike političke ambicije, jer na kraju to nije platforma s koje bi čovjek mogao krenuti ozbiljno u političku borbu. "Zeleni" moraju biti priazni, moraju biti "grintavci", uvijek cijelaj taj politički, a ne ljudi koji će krenuti u političku bitku u cijelosti krenuti politički.

ti, jer se još uvijek osjeća taj nekakav komitetški način rade i odlučivanja a to nije ono što nama treba i to nije ono za što sam se ja osobno bora. Najveći je dobitak po meni moj osjećaj da sam se izborio na pravo na svoje mišljenje, ali čini mi se da svoje mišljenje ne mogu jasno artikulirati u ovoj cijelaj situaciji. Naravno, sad se postavlja pitanje da li je cijela ova situacija nama bila neophodna ili će se stvari bitno promijeniti u odnosu na prije i poslije rata. Jer još uvijek je ovo stanje rata.

● **U ovom ratu kojemu u posljednje vrijeme sve više dodajemo epitet prijavljene tolika nevinih žrtava, ali se uništava i tolika prirodni ljepota i potencijala. Otvore li se priljetnje o ekocidu (na primjer rušenje brana, uništavanje nacionalnih parkova) onda nam se zaista čmo plaše. Šibenik je ekološki uvijek bio uglašen grad. Razmišljate li sada o tomu?**

— Pa naravno da razmišljam. Međutim, moram dati neko malo objašnjenje. Ljudi često miješaju neke stvari posebno one koje su vezane za ekologiju. Uspoređuju nas sa nekim visokorazvijenu zemljama u kojima je ekologija hir a u nas je ekologija rasužna potreba. Mi se suočavamo sa jednim kolonijalnim odnosom industrije prema nama — ne društva — nego čisto industrije. U našoj situaciji je ekologija

i pitanje održivog razvoja. Mi se moramo razvijati, ali na način da taj razvoj ne ide na uštrb čovjekove okoline. Prema tome to je jedno vrlo kompleksno pitanje.

● **Tu su zapravo nerazvijeni u prednosti pred razvijenima?**

— Pa nerazvijeni bi trebali biti u prednosti u odnosu na razvijene jer oni moraju popravljati ono što su godinama pisali kao cijenu svog razvoja. Mi bismo trebali ići u sljedeću fazu — da se razvijemo na jedan Europi primjeren način, dakle da u svakom projektu koji slijedi mora biti nužna ekološka komponenta. Ja mogu reći i ispričati kao anegdolu ono što se meni dogodilo. Name kad je uništena šibenska "Elektrolina" onda su se šibenski činilaci sjatili mene pa mi čak napisali i vic da sam ja to poručio jugoslaviji gdje će biti bomba. Međutim naravno da to nije tako i da je to samo iz vice. Pitanje je ljudi u TLM-u što će oni odlučiti. Tamo ima dovoljno pametnih i trezvenih ljudi koji mogu staviti na papir svoju rečenicu — ako nam je potreban aluminiij znači da nam je potreban i više nema obnavljanje onog što je bilo nego ćemo primijeniti tehnologiju koja odgovara ovom vremenu.

● **Što je a Nacionalnim parkom "Kriša"? Prema nekim podacima i tamo je katastrofalno stanje.**

— NP "Kriša" je jedna hermetična sredina na su se zalonili u jedan svoj okvir i mislim da su tu dosta pognjegli. Što će biti na kraju ne znam, ali nacionalni park kao nacionalni park mora postojati. Neki njihovi poslovni potezi na kraju su se pokazali kao neprijateljni i oni "kornjača" oko koje smo mi bili napravili javnu tribinu oko koje se diglo dosta prašine pokazala se kao promašaj. Jedna od njih u nekim segmentima stoji neupotrebljiva i neupotrebljena u brodogradilištu u Betini. Druga je u Beogradu i tamo će vjerojatno vječno ostati. Prema tome mi smo upućujući ih u neke stvari (naravno ne znajući da će u međuvremenu doći do rata) očito bili u pravu, jer se mnogo ljudi izjasnio protiv tih kornjača. Oni su mogli uvjediti o čemu se radi i na ovom se primjeru vidi njihov način rade i razmišljanja.

● **Bez obzira na to što se uze sve napore kraj rata još ne nazire u posljednje smo vrijeme krenuli a nekim ekcijama i poslovima i na planiranju obnove. Znamo da se odnedavno stivirala i grupa 81. Jeste li upoznali s onim što rade i da li su možda uključeni i "zeleni"?**

— Ja tu moram dati jedno objašnjenje. Zelena akcija je napravljena ne sljedeći način da postoji jedno predsjedništvo koje vodi brigu kako će stranka kao stranka funkcionirati. No glavni dio tog predsjedništva je stručni savjet. U njemu su ljudi koji su izabrani go strankama — doktor nauka, magistri i sad kad nema nešto treba vezano za ekologiju mi se obratimo našem stručnom savjetu i on to stručno obdri. Grupa 81 je ja sad slobodno procjenjujem, grupa dobronamjernih građana koje je seb dela za pravo da se bavi nekim stvarima koje još ipak ne pripadaju u nadležnost. To što je vladajuća stranka u njihovom programu vidjela

i nekakvu mogućnost svog programa to je njihova stvar. Oni su preko gospodina Bukića nešto pokušali sa mnom razgovarati, ali je to bilo toliko nekonkretno da ja nisam mogao pristati na bilo kakvu suradnju s tom grupom.

● **Ugravo je danas u izmjenom vijeću donesena odluka o načinu financiranja političkih stranaka. Da li će taj finacijski politički biti realna pretpostavka da stranka nešto i konkretnije poduzme?**

— Mi se evo već drugu godinu trudimo da bez ikakve financijske pomoći od bilo koga pokrijemo sve troškove vezane za putovanja ili slično. Čini mi se da će taj novi način financiranja omogućiti da imamo jednog čovjeka koji će se moći više posvetiti i organizaciji stranke koja bi i sama mogla ostvariti neki prihod. Mi zapravo imamo planove kako bismo mogli zaraditi koji dinar da budemo neovisni i da možemo raditi i djelovati onako kako nam stručni savjet i naša svijest nalažu da radimo.

● **Vi ste zaista bili jedina stranka koja je organizirala masovne akcije čišćenja grada, poplavljenih šuma pa koncena za približavanje sredstava na primjer za sadnice. Mislite li da se može obnoviti lakši rad?**

— Ne samo da je to moguće a ja vam mogu reći da sam se potrudio razgovarati sa svim šibenskim poznatim estradnim umjetnicima koji sada žive u Zagrebu — prije svega s Arsanom i Gabi pa sa Petrijerom, Mišom Vicom Vukovom i oni su pristali na jednu seriju koncerata za Šibenik. Ja sam to čak elaborirao naravno ne želim niti ja niti bilo tko drugi u ovačkoj situaciji biti ozvan neke oficijelne vlasti pa sam im taj elaborat predao. Ali se on već dugo tamo nalazi a našu spremnost da podnesamo određenu žrtvu i spremnost ih ljudi da nam pomognu oni time stavljaju na kušnju i u ovoj situaciji čini mi se da to neće biti lako izvesti. Ali je spremnost svih ovih pjevača, šibenskih, umjetnika da rade za neke humane stvari čisto prisutna.

● **Poslije izbora, a naročito od izbijanja rata mnoge stranke bilježe ošipenja članstva. Vjerujem da i vi dijelite tu sudbinu.**

— Mislim da se tu malo krivo gledaju stvari. Svako društvo koliko je meni poznato jer ja nisam nikakav ekspert, bori se za birače a ne za članove a mi još uvijek robujemo onoj komunističkoj ili socijalističkoj varijanti prikupljanja članova ili članarina. "Zeleni" na svojoj listi imaju jako puno ljudi koji su pristupili njihovom pokretu. Mi ne skupljamo nikakvu članarinu, dakle ne obvezujemo ljude ni na što, ne kad organiziramo kakvu akciju onda od svih tih stinih članova koji su se možda a pomodarskih razloga pridružili pokretu nemamo nikakve koristi. "Zeleni" sa svoje strane moraju raditi na učvršćivanju jedne jezgre koja će onda nagraviti još bolji program i organizirati rad cijeloga pokreta i pokretati akcije je njima privlačiti na nekakav izborima lude koji će nama politički svoje povjerenje, a ne da oni budu naši članovi jer član ne znači biti i birač.

Joeliga PETRINA

Iskustvenija politička imovina skupljeni, ali smoje i vojama "Rade Končar" i običajita Duboša i Minaraba nastavljen je 13. prosinca. Osim imovine i vijesti pripadnici JA ispravili su i svoju osobnu imovinu iz stranoce. Jedan broj oficirskih obitelji iz stranoce na ispravljama prištom ispravljajući pokušao su ispraviti i ono što im na pripada — boljere sudopere i gadi za oslobodno prilaenje imovine koju su dobili kao u stranove izabaci. Pripadnici Političke i pravne odjela su o tome obavili jeser svoje nadležnosti a on osobno Josipa Jurasa, predsjednika Upravnog vijeća, kao je vjerje je potom savjetovano, a nakon što je na uvjedi lista Romelija općinsko stambenog konada obudeno svjati su vjebane u stranoce.

Ministarstvo financija RH dozvolilo je općini Šibenik 14 milijuna i 107 tisuća dinara bespovratnih sredstava za djelotvorno ublaženje posljedica šteta od elementarnih nepogoda u prošloj godini. Na primjedi općinskoj i Sekretarijatu za prirodu IV 80 Šibenik, donijela je Odluku da se i milijuna dinara dodijeli za bespovratno sredstvo, dok je najveći dio sredstava od 8 milijuna i 807 tisuća dinara namijenjen uspjosi prikopirivanih zemljišta, vodostaja i godišnjih gubitaka na godišnje, mješanih zajednice Boraja, Perlovci, Primorje, Burje i Šušun. Inače utvrdila je tako od koje i polara u prošloj godini, prema projekci Romelija imovine su na području Šibenika općina 133 otvaja i 77 tisuća dinara. Sredstva koje je odobrio Ministarstvo bespovratna su, ali ne isključivo mogu koristiti namjenjeni Kontrolu njihove korištenja prvotno općinski Sekretarijat za prirodu.

Blagdan sv. Lucije 13. prosinca, slatko su u prvi zasrtava biseričarbi na Opatcu. Na blagdan sv. Lucije poznata i kao zaštitnica vjeda i darovateljica stranaka odčena su misne stavje, a Križi (šib. Pirova organizacija) je podjelu prigodnih poklona djed Pirova i opraog programima zbiranjem u tome oježu.

U priprepi dječani Davao omladine, održana je 12. prosinca lufčevna vesla šibenskih plažara u organizaciji Marika Hrvatske — ogranka Šibenik. Svojom odličnom i preciznom predstavljanjem su se brijedi Borović, Mate Ajduk, Uro Bujas, Jela Godec, Ivo Bratun, Stjepan Gulin, Vesna Gulin, Vesna Mirka, Dajka Radetić, Miro Rajčević i Vesna Vučević.

Prekld primjeja od strane neprijatelja razlog je što je 14. prosinca došlo do razvoja u bježavanju šibenskih vojara kadetina vojake. Osvaj od oca otvora vjeda stigao je u Šibenik u prvomjutim utvora toga dana, udeu u krug kopih obijekata, ali samo je razgovarati i ostao. U isto vrijeme u šibenski ludi, nastalo se broj "Admiral brada", a odgovor je dobio izjednačnog broda. Zbog neprijateljskog djelovanja toga dana proglašena je, treba opća opasnost za područje Šibica, Ravnice, Opatcu, Luvovca i Dubrova.

U hotak, bježavanju u Vlačicama 17. prosinca sretno je otkoren dječji vrtić, kojeg će pohvatati 35 djeca proglašena u Dubrovniku. Dječa i Staničina privremeno zadržani u Vlačicama. Prostor za vrtić unesla je i ogranka organizacija "Opatcu vrtić" iz Šibenika.

Među programima zbiranjem na području šibenske općine, Međa žak, i svega programima iz Opatcu, potvrđena je akcija pod nazivom "Za svoga". Riječ je o približavanju i kopanju i šibenskih radova opraog programima, tava koja je obnova i budućnosti ponudena hrvatskih seli i gradova. Radovi će biti upuženi na adresa lokalnih europskih kulturnih i političkih djelatnika.

U okviru akcije dobrovoljnog približavanja ludi, 17. prosinca je među djelatnicima Šibenskih općine približena 14 tisuća dragocjene tabacine. Tu humanitarnu akciju organizirala je Općinska organizacija Osvajnog kruga.

U Zavodu za biseričarstvu u hotakom naselju "Boraja" određeno djelatju još dvije ambulante i to jedna za djecu a druga za odrasle, namijenjena programima zbiranjem u tom hotakom naselju. U opračju ambulanta opračju se bježavanju padajući i specijalizirani hitna medicina a dio šibenskih kojih nema u šibenskim pacijenti mogu dobiti upravo u ambulanti Zavoda za biseričarstvu u opračju se radi o šibenskim što su pristigli kao pomoć šibensku.

Članovi Upravnog vijeća 80 šibenskih prihvatali su na sjednici održanoj 18. prosinca, rasuti Odluku a financijsku pomoć od strane po kojem se sve političke stranke što su sudjelovale na posljednjim izborima i dobile svoje zastupnike u lokalnim organima, dobiti opračju u vrijednosti dvadeset milijuna dinara. U vjedi predsjednog primanje u općini, ljetodavno političke stranke dobi će i svadrtva u proporcionalno vrijednost prema broju zastupničkih mjesta u Skupštini općine.

Ali zastupnici 80 šibenskih primale prijedlog isglasan na sjednici općinske vjeda, onda bi od 1. siječnja 1992. godine umjesto informacionog centra. Doma omladine djelo vja jedinstveni informacioni kulturni centar koji bi obavljao djelatnosti i to biseričar obavljanje to dvije ustanove. Novi centar namijenjen je kao općinsko informaciono sredstvo koje bi obavljalo rad i biseričar djelatnosti te namijenjeno izdavanju a djelatno bi u proizvodnje Doma omladine.

KATOLIČKE CRKVE - NEPRIJATELJI BIVŠE JUGOVOJSKE

Nismo uspjeli doći do Bribirske glavice. Zaštićena najvrednija arhitektonska plastika. Obnova katedrale sv. Jakova je moguća. Koliko će koštati sanacija uopće se ne usudujem prognozirati. Srpski strukovni kolege ostali nijemi

ŽUBENSKI LIST: Kada je već bilo jasno što će se dogoditi kada su već bila obilježena posljednja nedoumica i nada da neće doći do rata započelo se s retnom zaštitom spomenika kulture što je učinjeno na području Šibenika i općine?

JOSIP ČUZELA: Zavod je od Ministarstva prosvjete i kulture, još ranije u srpnju, dobio upute kako reagirati. Prije svega po Haškoj konvenciji bilo je potrebno obilježiti spomenike kulture što je učinjeno na području Šibenika i općine. Zavod je od Ministarstva prosvjete i kulture, još ranije u srpnju, dobio upute kako reagirati. Prije svega po Haškoj konvenciji bilo je potrebno obilježiti spomenike kulture što je učinjeno na području Šibenika i općine. Zavod je od Ministarstva prosvjete i kulture, još ranije u srpnju, dobio upute kako reagirati. Prije svega po Haškoj konvenciji bilo je potrebno obilježiti spomenike kulture što je učinjeno na području Šibenika i općine.

Sv. Nikola u Plastovu

Što spomenici u Plastovu i katoličku crkvu sv. Nikole. Da li ste uspjeli doći do Bribirske glavice, zaštićene najvrednija arhitektonska plastika. Obnova katedrale sv. Jakova je moguća. Koliko će koštati sanacija uopće se ne usudujem prognozirati. Srpski strukovni kolege ostali nijemi.

ŠL: Što je s drugom fazom zaštite?

J ČUZELA: Ona je slijedila neposredno nakon obilježavanja, a odnosila se na mjere tehničke zaštite spomenika kulture. Kako se situacija sve više pogoršavala te se očekivalo da bi moglo doći do većih razaranja. Zavod za zaštitu pri ministarstvu zatražio je da predložimo mjere tehničke zaštite kao i objekte koje tim mjerama treba zaštititi. Ocjenjeno je da se teško može zaštititi arhitektura, od izravnog udara je gotovo nemoguća zaštita, pa smo odlučili da štite arhitektonske plastike. Od cjelokupne arhitektonske plastike izabrano je najvrednije, što je usuglašeno sa Zavodom pri ministarstvu — predloženi su objekti i način zaštite. Napravili smo projekat zaštite arhitektonske plastike koji je radila od hoc formirana ekipa uključujući inženjere arhitekture i građevine izvan općinskog zavoda. Prijedlog je upućen na odobravanje i čekalo se zeleno svjetlo za realizaciju. Sve to utječe na sredstva i nismo mogli raditi na svoju ruku. Naredba ministarstva je stigla 22. kolovoza i odmah su započeli radovi. Do prvog napada 17. rujna uspjelo se zaštititi katedralu. Međutim od 16. rujna kada je dolazio znak za opću opasnost i sutradan napadnuo Šibenik radovi su bili zaustavljeni, pa je realizacija nastavljena poslije. Uspjela se zaštititi arhitektonska plastika na katedrali, u dvorištu Biskupske palače, na crkvi sv. Barbare tip sv. Nikole i golički prozor sv. Mihovila na gradskom bedemu kod Poljana, relief potapanja u grob Nikole Fiorentina u dvorištu između Nove crkve i Bračimске dvorane, pijetlu i stup na Bračimskoj dvorani i stubišta i prozor na crkvi sv. Vana. To je najvrednija arhitektonska plastika zaštićena drvenim kullijama popunjene vrećama s pijeskom, za koje pretpostavljamo da će biti dobre zaštite od krhotina raznih projektila, a tim da nemamo iluzije da se tako plastika može zaštititi od direktnog udara. Svi radovi su završeni do kraja rujna.

ŠL: Nije zanemariva opasnost od ponovnog napada na Šibenik, opasnost od novih oštećenja?

J ČUZELA: Od arhitektonske plastike koju smo zaštitili, na sreću, ništa nije oštećeno. Međutim, napad na Šibenik nam je pokazao neke stvari. Zapravo svi smo radili bez iskusne po vlastitim pretpostavkama zaštitivši. Vidjeli smo da se nije baš u svemu pogodilo da bismo naknadno pojačali mjere tehničke zaštite, pojačali visinu i debljinu pijeska koji je već prije bio postavljen u drvene kullije. Pokazalo se da su stradali krovovi kuća, bio od minobacačkih ili haubičkih projektila, bilo da se radi o pancirnim zmirama, kao onom što je probio kupolu katedrale. Zbog toga je odlučeno napraviti dodatnu zaštitu, ovaj put ne fizičke zaštite, nego pojačati mjere dokumentacije. Primjerice kazimirani strop u crkvi sv. Nikole je moguće sačuvati jedino dokumentiranjem. U slučaju da se nešto dogodi onda se strop može obnoviti. Jer udarac projektila u krov može prouzročiti požar od čega kazimirani strop gori. Kako u gradu ima četiri vrlo vrijedne takva stropa sva četiri smo arhitektonski i fotografski dokumentirali. Uz to, napravljena je detaljna dokumentacija čitavog niza arhitektonskih detalja

u gradu i za niz objekata najviše spomeničke vrijednosti. U kratkom razdoblju od 17. pa do kraja rujna angažirani su svi arhitekti na izradi arhitektonske dokumentacije za spomenike za koje je pretpostavljeno da bi mogli biti oštećeni. To je dodatna mjera, vrlo značajna i kvalitetna i kad bi se nešto eventualno oštetilo, a teško je fizički zaštititi, onda je moguće obnoviti.

ŠL: Premda je o šteta teško govoriti, poglavito ih prevoditi u brojke može li se barem ugrubo reći koliko su pričinjene štete na spomenicima kulture?

J ČUZELA: Zavislo je štete teško procijeniti u iznosima, danima ili mjesecima sasvim svejedno. Za mnoge od pričinjenih šteta još uvijek ne znamo kako će se otklanjati. Npr. kupola katedrale, a šteta je ne treba posebno naglašavati ogromna, trenutno ne znamo kojom će se metodom sanirati. Može se rashtapati kompletna kupola ali se može sanirati i napunjavanjem određenom masom oštećenja na kupoli i fasadama, kako Vijećnice tako i katedrale. Reći koliko je šteta u danima sada je nemoguće. Mogu reći da će samo šteta za katedralu koštati preko milijun dinara, negdje oko milijun i sto tisuća dinara. A koliko će koštati sanacija uopće se ne usudujem prognozirati. Govorim o postotku nanosene štete, kao što je procijenjeno da je Dubrovnik stradao 30 posto, u Šibeniku je nemoguće, jer objekti nisu stradali u potpunosti, nego su oštećeni krovovi, fasade i neki drugi dijelovi zgrada. Može se samo kazati da je na cijelom području općine, koliko do sada znamo, dvadeset i osam spomenika kulture više ili manje oštećeno i svi su registrirani spomenici. Kuće koje su sastavni dio zaštićene povijesne jezgre Šibenika a koje nemaju spomeničku vrijednost same po sebi, nismo posebno uključili u popis. Kada je riječ o Skradinu, procijenjeno je da je 40 posto kuća doživjelo oštećenja, ne uzimajući u obzir štete od najnovijih napada.

ŠL: Da li postoji poznata i već korištena tehnika kojom bi se sanirala fasada katedrale, krhotinama izbijeni dijelovi kamena?

J ČUZELA: Naravno da postoji. Može se ići od potpune zamjene kamena, kao jedne od mogućnosti, što ne primjeru katedrale sigurno nije pametno, jer je i taj kamen dio katedrale iz 15. stoljeća. Prama tome i on ima svoju vrijednost i autentičnost iz vremena gradnje katedrale. Ali postoji i način da se oštećenja zapune. Svijet proizvodi razne mase kojima se oštećenja, uz prethodnu obradu, mogu zapuniti.

ŠL: Uglavnom, sanacija je moguća?

J ČUZELA: Kada postoji dokumentacija, kada postoje potrebni elementi onda je sve moguće. Osim toga dobar je primjer Vijećnice koja je 1944. godine bila do kraja porušena, pa opet obnovljena s elementima arhitekture i arhitektonske plastike koja je izvorno pripadala građevini.

Kolege iz Srbije ostali nijemi

Da li je bilo kontakata sa strukovnim kolegama u Srbiji? Da li ste prosvjedovali srpskim povjerenicima umjetnosti ili su se oni sjatili, barem stručno ako ne moralno, zapitali što se zbilja događa? Da nisu i oni

uvjereni da su zvonici i kupole crkava pune mitraljeških gnojeda?

J ČUZELA: Udruženja konzervatora u Hrvatskoj je prosvjedovalo, ali samo da napomenem jedan od srpskih kolega je i Milan Paroški, a kada to kažem onda sam rekao sve. On je bio, ne znam je li sada, direktor Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Vojvodine. Ali je Paroški takav kao direktor, kakvi li su radnici kojima ruku vodi? On se niti jednom nječju nisu javili, niti su prihili što se kod nas događa što je sa spomenicima kulture jer ovo su i njihov, pogotovo najvredniji, spomenici s obzirom na to da pripadaju Evropi. Dakle, nemamo dobre iskustva, osim da su htjeli u svojim sredinama mogli su utjecati, prosvjedom ako nečim drugo, ali to nisu učinili. Što se tiče mitraljeških gnojeda, to je smiješno, osobito za kupolu katedrale. Ne vidim kop bi vojaka konstatirali kupolu za postavljanje topa od 20 mm, teškog mitraljeza ili što je znam sve. Mislim da je takvo razmišljanje u najmanju ruku smiješno, iako oni razaranja vjerojatno i time obrazlažu.

ŠL: Što se može po glavi zapovjednika broda bivše Jugoslovenske, čiji se brod pomalo panično kreće po luci, ali s jasnom namjerom — pogoditi katedralu. Na broju su je i pogodili. Kakva može biti svijest čovjeka koji izdaje zapovijed da se puca na katedralu? Vjerojatno su renesansne barele, prošli pored njege ne dodimujući pa?

J ČUZELA: Upravo to, njega su mimoidili svi umjetnički stilovi i s njima nema nikakve dodira. Zanimljivo je s tim u vezi jedna ilustracija. Kako sam svojedobno bio u rezervi u bivšoj JNA jednom prilikom trebao sam održati predavanje. Predložio sam još prije pet godina da tema predavanja bude Haška konvencija, budući da mi je to struka a ujedno je vezano i za vojsku jer govorim gdje se ne smiju odabirati strateški položaji i kako štiti spomenike i civilno stanovništvo. Predavanje sam održao i uzevši katedralu kao primjer rekao da niti jedan topnik ne smije gdati katedralu jer je zaštićeni spomenik kulture, a Hašku konvenciju je potpisale i bivša Jugoslavija. Predavanje je bio nazočan i jedan stariji vodnik, koji je rekao da je on kojim slučajem topičar prvi bio pogoditi katedralu. On katedralu osjeća kao neprijatelja, ne vidi ljepotu, povijest i veliku vrijednost. To su oficiri bivše jugovojске, što ima osnove i u njihovoj edukaciji. Rano su se odvojili od civilnog svijeta, otišli u vojne škole, družili se uglavnom međusobno i teško uspostavljali socijalne kontakte s ljudima oko sebe. Inače ih ovakva povijest i vrijednosti nisu oduševjavale, osobito ne crkvenima, kako su ih zvali.

Katolička crkva — neprijatelj

Ipak, imali su obzire prema pravoslavcima crkvama?

J ČUZELA: Pa i nisu baš. U Skradinu su pogodili pravoslavnu crkvu. Međutim, istina je da su na Konjevici pogodili sv. Vana, a vjerojatno namjerno nisu pogodili sv. Dimitrija koji se nalazi svega nekoliko stotina metara niže. Pravoslavna crkva nije njemu neprijatelj, nego katolička.

ŠL: Što je s crkvama za koje se tek pretpostavlja, a devedeset devedet

posto je da su oštećene ili uništene?

J ČUZELA: Postoje podaci neprovereni saznanja s terena da je oštećena ili pogodjena još uvijek ne znamo crkva sv. Jurja u Dragišćama, crkva sv. Sveh u Krtovcu i crkva sv. Marije u Sankovcu. Naravno, ovo je dokazano ali kako nam u mogućnosti i provjeriti navodimo to kao pretpostavku. Imamo dokumentaciju o starijim objektima prije rata, što znači da ćemo moći točno utvrditi što se dogodilo i svako oštećenje argumentirano dokazati.

Bivši Dom bivše JNA

Što s izbijanjem bivše jugovojске iz Šibenika samo po sebi se nameće i pitanje sudbine vojnih objekata. Što s bivšim domom bivše JNA? Da li je onakvom objektu mjesto u povijesnoj jezgri?

J ČUZELA: Dom bivše JNA nastao je rušenjem Gradske kavana, koja je zbog narodnjačke čitavnice mala povijesna vrijednost. Po logici stvari Gradsku kavaru se nije trebalo smjelo rušiti, bez obzira na njenu dotrajalost, jer nema objekta koj se ne može sanirati, dakle nije bilo osnove za rušenje objekta. Ipak, rušen je pod nekim opravdanjem da je statički i građevinski vrlo loš, iako se radilo o drugoj, ign. Dato je projektantu Vrtiću, jednom od poznatijih arhitekata tog vremena u Hrvatskoj, da projektira dom bivše armije. Po mom mišljenju, nastojao je sačuvati dijelove gradskih zidina, ostavio je transparentni pristup arhitekturi, mogućnost uzualnog pristupa kroz građevinu, što se sada kada nema stakala odlično vidi. Osim krova, koj je stran ambijentu, poštivano je sve od zaštićene fortifikacijske arhitekture. Čak je napravio snimak zatečenog stanja bedema prije nego je započeo projektantski zahvat. Napravio je što je napravio. Nekome se sviđa više, nekome manje, nekome se uopće ne sviđa, netko bi razbio netko ne bi, netko bi sačuvao građevinu kao primjer uklaapanje novog u staro itd. Ja osobno ne bih rušio, kao dio povijesti, nego bih ga iskonstirao u nešto što bi daleko više odgovaralo prostoru vojnih objekata. Grad nema veliku uložbenu dvoranu, a mnoge uložbe koje su bile organizirane u Hrvatskoj mimoidile su Šibenik upravo zbog nedostatka adekvatnog uložbenog prostora. Onda bi bilo teško koje se nalazi na rubu grada, nemamo suvremenu galeriju. U svakom slučaju mislim na kulturu sadržaja.

ŠL: Što ukoliko predviđaju razmišljanja da se objekti ruše?

J ČUZELA: Mi se nećemo puno opirati, ali ukoliko se objekti ruše nešto će se morati sagraditi. A to će opet biti novo.

ŠL: Da li to ujedno znači da nekadašnje Gradske kavana nije prije rušenja dokumentirana?

J ČUZELA: Postoje samo fotografije, a fotografije nije dokumenti na osnovi kojeg se može nešto obnoviti. A nekadašnje Gradske kavana osim fotografije nema druge dokumentacije, zbog čega je nemoguće njezina rekonstrukcija, naravno da bi bila sumna. Može se izgraditi građevina nalik na Gradsku kavaru, ali to ne bio posao za kojega bi mogla stati struka.

S tankovskim granatama na crkvu sv. Ivana na Konjevratima

SAKRALNI OBJEKTI

U nasrtajima okupatorske vojske na području šibenske općine počinjeno je šteta, odnosno rušenje na spomenicima kulture od kojih su većina registrirani spomenici kulture, a neki i najviših kategorija.

U neprijateljskim napadajima oštećeni su ili srušeni ovi sakralni objekti:

Crkva sv. Frane u Šibeniku

Crkva je gotička građevina iz 14. stoljeća. Registrirani je spomenik kulture I. kategorije. Oštećenja su zabilježena na krovu objekta, vjerojatno posljedica krhotina koje su padale na ovaj i okolne krovove.

Samostan sv. Frane u Šibeniku

Registrirani je spomenik kulture I. kategorije. U samostanu se nalazi neprocjenjivo blago u samostanskoj knjižnici, te vrlo vrijedni pokretni spomenici (kaleži, relikvijari, pokaznice, slike, crkveno ruho i dr.). Oštećenja su zapažena na južnoj fasadi objekta, koju je probilo pancirno zrno od 40 mm i to na parapetu prozora na drugom katu. Također je jedno pancirno zrno probilo krov, isto s južne strane, te oštetilo dvije krovne grede. Obje pancirne granate su pronađene i sačuvane kao dokaz.

Katedrala sv. Jakova u Šibeniku

Registrirani je spomenik kulture najviše (nulte) kategorije. Riječ je o jednom od najznačajnijih graditeljskih ostvarenja na istočnom dijelu Jadrana dio svjetske kulturne baštine. Dana 17. rujna tri minobacačke mine pogodile su trg između Gradske vijećnice i Katedrale sv. Jakova, te je od krhotina oštećena sjeverna fasada katedrale, a kako je plastika Jurja Dalmatince prethodno zaštićena na njoj nije bilo oštećenja. Krhotine su probile i vratnice, rad kipara Grge Antunca, ali nisu oštetile unutrašnjost objekta. Većina prozorskih stakala sjeverne strane katedrale su razbijena. Dana 18. rujna, u ponovnom napadu na Šibenik s neprijateljskih brodova pancirnom granatom od 40 mm pogodena je kupola katedrale i napravljena rupa promjera oko 30 cm. S južne

Pojedini dijelovi na petoj i šestoj ploči, s unutrašnje strane, nisu do kraja odlomljeni već vise i prijete urušavanjem. Na susjednom polju prema jugozapadu, vidljiva je kružna pukotina na petoj ploči. Uz oštećeno rabro, prema jugozapadu, od krhotine je oštećena površina ploče. Drugo oštećenje je evidentirano u sredini okomitog polja tambura pri dnu stupa između dva prozora. Kamen je smrskan za 30 posto od ukupnog presjeka. Na stupu su vidljive uzdužne pukotine, te se smatra da je oštećena trećina stupa. Od istog pogotka oštećen je kameni parapet, a prerezan je i munjovod na kupoli. Na prozornom kupole koji su zatvoreni armiranim staklom, zalim na transportu vidljivo je da je katedrala najvjerovatnije mitraljirana i iz neprijateljskih zrakoplova.

Crkva sv. Ane u Šibeniku

Crkva sv. Ana registrirani je spomenik kulture. Građena je u 17. stoljeću. Crkva je pogodana

rasprskavajućom minom, probijen je krov, te oštećena krovna konstrukcija, a granata je eksplodirala u unutrašnjosti nanijevši velika oštećenja na crkvenom inventaru.

Groblje sv. Ane u Šibeniku

Registrirani je spomenik kulture. Građeno je u prvoj polovini 19. stoljeća, a profukcioniralo je 1822. godine.

U očnoj namjeri da pogodi tvrđavu sv. Mihovila neprijateljski zrakoplov raketirao je groblje, kojom prilikom je oštećeno šezdesetak grobova, bilo da se radi o oštećenju nadgrobnih ploča ili spomenika, a teško je oštećeno dvadesetak.

Biskupska palača u Šibeniku

Registrirani je spomenik kulture I. kategorije. Tijekom napada neprijateljske vojske u biskupskoj dvorani odlomio se veći komad stropa.

HT JELI S UNIŠTITI NAŠA S

Crkva Gospe od Griblja u Donjem Polju

Crkva je registrirani spomenik kulture I. kategorije. Građena je u prijelaznom romaničko-gotičkom slogu 14. na 15. stoljeće. Crkva je nedavno obnovljena konzervatorskom intervencijom. Tijekom napada neprijateljske vojske oštećena joj je južna fasada, poglavito gotički luk vrata koji je nedavno postavljen. Oštećenja su uočljiva i na zapadnoj fasadi gdje je oštećen vežni kamen vrata koja su kao i žbuka, romaničkih karakteristika. Oštećenja su vidljiva i na krovu crkve.

Crkva sv. Vida u Razorima

Crkva je registrirani spomenik kulture I. kategorije. Građena je u romaničko-gotičkom slogu, a nedavno je obnovljena. U borbama oko Šibenskog mosta crkva je pogodena s dvije tenkovske granate. Odvaljen je dio bočnog zida s južne strane. Kako je crkva bila nadsvođena gotičkim svodom probijen joj je i svod. Na srušenom su zidu bili nacrtani posvetni križevi, vjerojatno iz 15. stoljeća kao i pučke slike i brodova izgrbane u žbuci.

Crkva Gospe srimske u Srimskom Polju

Crkva je registrirani spomenik kulture I. kategorije. Građena je u romaničkom stilu, a u apsidalnom dijelu crkve čuvana je freska. Tenkovskom granatom pogodena je južna fasada objekta iznad romaničkih vrata. Probijen je svod objekta i oštećeni pragovi vrata.

Crkva Gospe od Karmena na brdu Okit

Nakon što je bila porušena crkva je ponovno izgrađena iza drugog svjetakog rata. Istu sudbinu doživjela je u ovom ratu. Iz neprijateljskih tenkova pogodena je s više granata.

Crkva sv. Ivana u Konjevratima

Crkva je registrirani spomenik kulture. Građena je u 19. stoljeću, a rekonstruirana je 1878. godine. Pogodena je iz neposredne blizine s dvije tenkovske granate. Objekt je doživio velika razaranja, prije svega sjeverna fasada, ali i unutrašnjost gdje je potpuno uništen inventar, a djelomično i oltarne slike od kojih najviše pala sv. Josipa.

Nova crkva u Šibeniku

Registrirani je spomenik kulture

Č ovjek je u stanju ma pričinjena m oprostiti i gotovo raviti, ali uvijek postoje detalji koji se ne prate zaboravljaju, a silčno dogoditi i s ovim zvrstom, nametnutim Hrvat. Međutim, dobro je što č ni detalji ostati zapaženo, prenoseći se pamalo er tino na nova naraštaja, svojom alikovitnoću up na bit. Prie neki dan gr ko jedan Šibenčanin ka no toga jednog dana i oprostiti srpskim eg ma, ali da im nikada n rostiti da mu se kćar i vjenčati u maloj dvorani eke vjećnice i ranjeno i ci — katedrali sv. Jakov to u dvadeset i tri sata plo je policijski sat i po zamrećenja. A to je osti bliženo na fotografijama dechazetama. Da je blik naravno sva bi bilo druk

lepaljujući razome pr le na staru šibensku j na sakralne objekte u skoj općini, da ne spom Dubrovnik, bivša jugovo bila svjedna da udara b u srce i dušu, rušeći hr gradu stvaranu stoljećni kušala je slomiti i Hrvat ali ih na poniznu pr Njihova proaudba se potpuno pogrešnom, u bezobzirnim nasr uništiti ili oštetiti čitav n raih objekata i spon kulture. No, srpska sol ka je ipak nešto zabo Naime, namjera da uniš što svjedoči o post Hrvata je neostvariva. što je oštećeno ili uni može se i obnoviti. Ka etrući nisu konzervatori uništavači, logično je da mišljaju da je uništenje na kraju, ali kako svaki ima poblopac, tako i na vo uništavanje ide naprij. Prie ili kasnije.

Nažalost, u brojnim b klm crkvama ove godine biti polnoćba, Božića — čog kršćanskog blagdan to u ime istine i pravde, novih naraštaja u su s Općinskim zavodom a štitu spomenika kulture dimo popla oštećenih ili teih sakralnih objekta

**RANJENI
SAKRALNI
OBJEKTI I
SPOMENICI
KULTURE**

POVLJEĆA

crkva nalazi se i bratimska dvorana koja je građena u 15. stoljeću. Na objektu Nove crkve nisu uočene štete, ali je bratimsku dvoranu pogodila jedna mina ispaljena iz minobacača. Mina je pogodila krov bratimske dvorane napravila veću rupu te oštetila krovnu konstrukciju. Na Novoj crkvi su od detonacije popucale stakla. Kako su u krug crkve od 50 četvornih metara pale tri mine kalibra 120 mm pretpostavlja se da je Nova crkva namjerno ciljana.

**Crkva sv. Nikole u
Platovu**

Prema dojavu gardista NN (podaci poznati Zavodu za zaštitu spomenika kulture Šibenik) crkva sv. Nikole u Platovu početkom je rujna u krov pogodena tenkovskom granatom, načinivši na krovu veliku rupu. Inače, crkva je prije tri – četiri godine u cijelosti obnovljena.

**Crkva Porođenja
Blažene Djevice Marije
u Skradinu**

Crkva je oštećena rasprskavanjem mine koja je pala na trg pred crkvom. Oštećenja su uočljiva na zapadnoj fasadi, te naročito na kipu sv. Ante koji se nalazi u pročelnoj niši. Kip koji je inače u prirodnoj veličini oštećen je u predjelu glave i lijeve ruke i ramena. U susjednu zgradu mjesnog kina udarila je također granata koja je oštetila i južnu fasadu crkve. Od detonacije u blizini crkve oštećena je žbuka u unutrašnjosti objekta i to naročito na dijelu gdje se nalaze freske.

**Crkva
sv. Spiridona**

Crkva je, vjerojatno haubičkom granatom, pogodena u krov, koji je urušen. Kolika su oštećenja u unutrašnjosti objekta nije poznato, budući da se nije moglo doći do kipa crkve.

**Crkva sv. Kate u
Dubravcima**

Crkva je 31. listopada pogodena tenkovskom granatom ispaljenom iz zaseoka Vuklo. Pogodena je u krovni vijenac. Štetu je dojavio fra Petar Klarić, povjerenik za zaštitu spomenika kulture za područje Dubravca.

**Crkva sv. Bartula u
Ždrapnu**

Crkva je, još u kolovozu, pogodena tenkovskim granatama, a građena je s lokaliteta Bribirske glavičice. Crkva potječe iz 15. stoljeća, a nalazi se za hrvatsku nacionalnu arheologiju na vrlo značajnom lo-

kališetu. Prema dosadašnjim saznanjima crkva je građena u nekoliko navrata i srušena je u potpunosti. Kako su projektili ispaljivani s Bribirske glavičice moguće je da su i na tom lokalitetu najviše kategorije veća oštećenja o čemu za sada nema podataka, kao ni o pohranjenoj građi u terenskim kućama koje se nalaze na lokalitetu.

**Crkva sv. Ante
Padovanakog u
Vačanima**

Tijekom neprijateljskih napada crkva je oštećena projektilima ispaljenim iz minobacača.

**Crkva sv. Ivana u
Šibeniku**

Na zvoniku crkve uočljiva su oštećenja na kamenoj profilaciji prvog kata. Oštećenja su nastala od udara krotine.

**Crkva sv. Ante u
Rupama**

Projektilima iz neprijateljskih minobacača oštećena je zapadna ulazna fasada crkve.

Osim prethodno navedenih sakralnih objekata koji su srušeni ili oštećeni u Općinski zavod za zaštitu spomenika kulture Šibenik dojavljena je oštećenja još nekoliko crkava na području djelovanja Zavoda, ali provjera trenutno nije moguća budući da se radi o objektima koji se nalaze na području koje privremeno kontroliraju okupatori. Riječ je o ovim objektima: Crkva Svih Svetih u Krtovcu, Crkva sv. Marka u Sonkoviću, Crkva sv. Jurja u Draglaticima.

SVJETOVNI OBJEKTI

Pored sakralnih objekata pogodena je i oštećena nekoliko svjetovnih objekata u prvom redu u povijesnoj jezgri Šibenika, spomenika kulture.

**Palata Šizgorić
Galbijani u Šibeniku**

Palata Šizgorić Galbijani kompleks je kuća koji je nastajao od 14. ili 15. stoljeća pa do naših dana. Registrirani je spomenik kulture upisan u registar nepokretnih spomenika kulture. Na kompleksu se posebno ističu gotički portali, ostaci gotičkih prostora, staj i posebno loggia sa jugoistočne strane palače. Upravo ova loggia je u napadu na Šibenik doživjela znatna oštećenja, a ugrožena joj je i statika pa joj prijeti rušenje.

**Gradska vijećnica u
Šibeniku**

Gradska vijećnica građena je u 16. stoljeću. Tijekom drugog svjetskog rata doživjela je razaranja. Pedesetih godina se obnavlja taksičkim metodom prema projektima arhitekta Harolda Bilinića. U minobacačkom napadu, kada je mina pala na katedralni trg

znatno je oštećena kamena fasada zgrade, bogata profilacijama, vegetabilnim i životinjskim ukrasima. Stradali su ili znatno oštećeni gotovo svi nosivi stupovi uključujući i kapriole. Znatna oštećenja vidljiva su i na bočnim stubovima, a poneki renesansno oblikovani stupovi potpuno su uništeni. Na Vijećnici su potpuno stradale sva stakla na pročeljima.

**Kuća Chlabov u
Šibeniku**

Registrirani je spomenik kulture. Kuća je nastala u gotičkom razdoblju, uz kasnije preinake. U napadu na Šibenik ovoj kući je oštećen pokrov.

**Zgrada kazališta u
Šibeniku**

Kazališna zgrada je registrirani spomenik kulture. Građena je u drugoj polovini 19. stoljeća. Udarom granate urušen je dio krova i statika s istočne strane zgrade.

**Tvrđava sv. Mihovila u
Šibeniku**

Tvrđava je spomenik kulture prve kategorije. Sa sjeverozapadne strane tenkovskom granatom oštećen je dio podzida tvrđave.

**Knežev dvor
u Šibeniku**

Objekt je bio dio fortifikacijskog sustava Šibenika prema moru. Građen je od vremena romanike pa nadalje. Registrirani je spomenik kulture I. kategorije. U neprijateljskom napadu na Šibenik tri granate su udarile u pročelnu stranu prema moru i oštetile kamenu zid. Osim tih uočljiva su i oštećenja na škurama prema katedrali uzvzana krotinama mine.

**Mala loggia
u Šibeniku**

Mala loggia je renesansni prostor u sklopu kuća Tobolović koja je registrirani spomenik kulture. Nedavno je obavljena statička sanacija objekta uz izmjenu dotrajalih kamenih elemenata. Rasprskavanjem mine koja je pala na katedralni trg oštećeni su kameni elementi loggie te žbuka u unutrašnjosti. Jedna krotina pogodila je baroknu fresku u prostoru loggie.

Groblje sv. Ante ni relikvija nisu dali mira

**Kuća Iljadica u
Šibeniku**

Objekt je građen u stilu secesije. Građen je 1911. godine. Registrirani je spomenik kulture. U napadu na Šibenik na objektu je oštećen dio krova i zida.

**Povijesna urbana jezgra
Skradina**

U kontinuiranom neprijateljskom napadima na Skradin povijesna jezgra je teško oštećena. Gotovo da nema neoštećene zgrade.

**Povijesna jezgra
Šibenika**

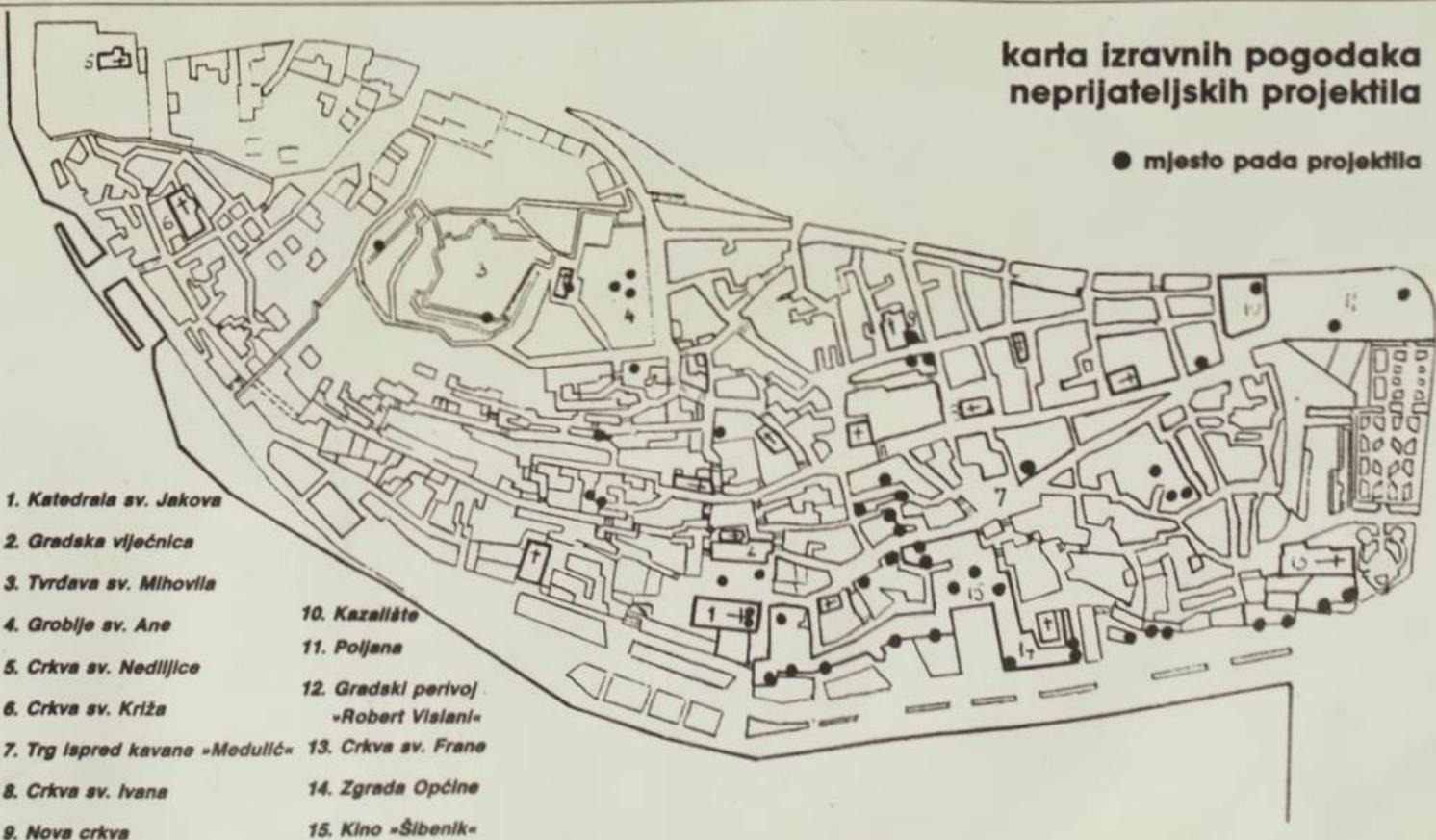
Od brojnih projektila ispaljenih na staru gradsku jezgru, osim registriranih spomenika kulture, oštećenja su doživjeli i neki objekti koji sami po sebi nemaju spomeničku vrijednost, ali se nalaze unutar zaštićene povijesne jezgre.

Pripremio:
Mica POLJIČAK

POVIJESNA JEZGRA ŠIBENIKA

**karta izravnih pogodaka
neprijateljskih projektila**

● mjesto pada projektila

1. Katedrala sv. Jakova
2. Gradska vijećnica
3. Tvrđava sv. Mihovila
4. Groblje sv. Ante
5. Crkva sv. Nediljice
6. Crkva sv. Križa
7. Trg ispred kavane »Medullć«
8. Crkva sv. Ivana
9. Nova crkva
10. Kazalište
11. Poljana
12. Gradski perivoj »Robert Vislani«
13. Crkva sv. Frane
14. Zgrada Općine
15. Kino »Šibenik«

»BRATSTVO« ZA POMOĆ SELU I GRADU

Inicijativna grupa sastavljena od stručnjaka i ljudi iz šibenske politike stvara program pomoći selu nakon rata, ali i gradu. Njihov je cilj podići svekoliku kulturu i duhovnu snagu prognanika kada se vrate kućama, a gradu pomoći da ublažava i sprečava -urbane bolesti- — alkoholizam, narkomaniju. Stoga i naziv — »BRATSTVO«—FRATERNITAS.

POTICAJI:

Dr. Boris Zmijanović, šef Psihijatrijskog odjela Medicinskog Centra u Šibeniku, liječnik je ljudskih duša. S te strane on možda najbolje poznaje sve probleme -nešeg malog, običnog čovjeka- koji mu je bio najčešći pacijent. Tu je i sada, s njihovim tegobama nakon što su mnogi od tih mirnih i radnih ljudi u ovome ratu ostali gotovo bez ličega. Upravo zbog toga strahovitog kontrasta između -mirnog jučer- i teškog -sada- i mukotrpna budućnosti u kojoj će se i dalje trebati živjeti, i sadašnje, vlastite opredijeljenosti za pomoć čovjeku, Zmijanović je jedan od članova inicijativne grupe udruga »Bratstvo«-»Fraternitas« koja je cilj pomoći selu i njegovim ljudima za -vremena povratka i obnove-. Za vremena u kojima ne smije biti teških grehaka, jer će biti skupa plaćene. O tome se priča na sastancima »Bratstva« u jednoj od soba Zmijanovićeve kuće.

Naučim loviti ribu

»Bratstvo« je grupa sastavljena od različitih ljudi — od stručnjaka iz arhitekture, preko ljudi iz šibenskih političkih stranaka, pa do svećenika,

kojima je cilj pomoći prognanicima iz ovih nekih sela da se sa što manje teških posljedica vrate svojim kućama. Nastojat ćemo na podizanju kulturne općenito, ali i duhovne i duševne snage. Moto nam je — zatražiti pomoć, »ali i naučiti loviti ribu« — BH ćemo nadnacionalna, izvanstranačka organizacija sa zadatkom da pomognemo svim skupinama ljudi da se izvuču iz jada gdje su dospjeli na svojom krivnjom, da molivizaju vlastite snage i obnove sela. U budućnosti će trebati stvarati, ne imati gotovo — od nule privrede pa do poljoprivrede. Organizirati otkup proizvoda pomoćstvom zadruženstva, pokazati kako obradivati što jeftinije, svevažnije. BH će tu potreban angažman mnogih — od arhitekata, preko sociologa pa do svećenika, jer sela treba i duhovnu obnovu. Cilj nam je da ti ljudi ne ovisi ni o kome. Neke poče u Tiranjanskoj Dubravi već su zasli-

šana, obradena i mi smo praktički već u akciji». Trebamo se samo legalizirati, a u Izradi su Program i Statut. Prvozna ideja bila je da se isključivo bavimo selom, ali pomoć treba i grad-problemi s alkoholizmom i narkomanijom zaista su veliki. U svemu trebaju velike promjene i angažman stručnjaka i praktičnih ljudi. Trebamo se osloboditi boljševičkog načina razmišljanja i afirmirati rad kao stvarnu vrijednost, a ne nešto deklarativno.

Hoteli su za prognanike zatvor

● Mentalitet prognanika znali ste prije, a prate ih i sada. Što su im najveći problemi?

— Oni su prognani od svojih kuća, na najbrutalniji način, istrgnuti iz svoje obiline, uništeni su u ambijentu hotela koji je za njih neprirodan. Hotel je nešto kao logor, na recepciji se ne snalaze, nisu naviknuti na intelektualne poslove — ubrskto imaju puno vremena kojega ne znaju iskoristiti. Sve je toliko užasno, da ne mogu funkcionirati. Oni su odjednom postali ovisnici o nekom — u hotelu se bura, nezadovoljni su, prigovaraju. Imamo pojave da se čak i potuku u Cve-

nom brđu ili »Carteau«. Bojeći se bijede, uzimaju odjeću koju poslije baceju i to nije neprirodno, to je samo reakcija na situaciju. Bilo bi najbolje da se ti skupi hoteli bez neprirodne prebivališta tih ljudi, napuste i da se prognanici integriraju u druge objekte, gdje bi živjeli drugacije, mogli raditi. Oni su normalni ljudi, koji ni po čemu ne bi trebali biti progajati.

Sav ovaj užas kojeg rade četnici i JNA često se pripisuje pijanstvima, duševnim bolestima i slično. Da li je to tako?

— Ovo je grozan rat, i neprijatelj se u njemu bori najgroznijim psihološkim sredstvima. Prema tome ne samo da razdvajaju ljude od kuća, već zastrašuju i masakra. Tako i bira žrtve — određena profesija, stara nemoćna... Ovo je psihološki razrađeno i do u tačine smišljeno — psihološki slomiti hrvatski narod. Kretari toga vrtunski su zločinci. Oni nisu duševni bolesnici. Duševna bolest ima svoje dostojanstvo.

U inicijativnoj grupi »Bratstvo« su: dr. Boris Zmijanović, Paško Periša, doc. Anta Marinko, inž. Vlado Gostjancević, dipl. inž. Zvonimir Široza

B. PERIŠA

SVJEDOČANSTVO

GRGO BRATIĆ, PROGNANIK IZ PIRAMATOVACA

»SPAVAT ĆU I S KOKOŠAMA, ALI ĆU BITI KUĆI!«

Sveti Bartul ovoga puta nije mogao pomoći Piramatovcima i ljudima iz tog sela koje su četnici popalili i opljačkali. Piramatovčani sada žive među prognanicima u »Solarsu« i drugdje, ali će njihova žilavost, upornost i ljubav obnoviti mjesto

G rgo Bratića sjećam se iz ratnih vremena, tada je još bio u svojim Piramatovcima, nasimljen radio u polju i vozio traktor — tako se -iza brda golama nevolja valjala-. Bilo je to dan prije nego što će četnici u Gardijanima, u Plastovu napasti patrolu šibenske Policijske uprave i time započeti sve ovo što proživljavamo već mjesecima. I tada nismo imali mnogo razloga za sreću — jednako kao i danas živjeli smo iz dana u dan očekujući veću nevolju od bahvana na cesti, ali sela još nisu bila spaljena i opljačkana, a ljudi prognani ostajali u jednome danu bez svega što su godinama mukotrpno gradili. Tog vrelog ljetnjeg poslijepodneva razgovarali smo ispod koštele o svemu i svačemu. Grgo Bratić, osluškujući potmule riječi minobacača koji je s Ostrovice tukao po Lišanima, govorno je o tome -kako bi to njegova bojna za li rata »sredila« - isto onako kako su o taktici ratovanja protiv četnika govorili i hrvatski generali Špegelj, Bobek i Rukavina, a što se ostvarilo tek poslije iz Piramatovaca smo se tada dio puta vozili s neugodnim osjećajem da nas netko drži -u krču- snajperskog durbina. Samo kilometar dalje u Babinu, kninskoj ekspoziciji, četničke bokarde bile su najbrojnije, i uz petokraku jedini znamen-

je, zaštitnika sela podignutog prije sedam stotina godina još prije su teško oštetila četničke granate. Tada su pljačkali svi u Piramatovcima.

Još prije, Grgo Bratić iskopao je sebi »bunker« u zemlji, odlučan da iz sela ne ode sve dok mu život ne bude ugrožen toliko da je blijeđ jedini izlaz. Žena mu, krhko zdravlje, još je prije otišla u grad. Grgina volja ostala je neuništivom, a iz sela je otišao kada se otkrio, po cijenu života. Provuкао se između četničkih straža, preko polja, skivao se još neko vrijeme i došao u Šibenik. Iz bunkera je izašao kada je jedan Lalić, njihov dugogodišnji suseljanin, Srbin, iz svoje kuće pod zaštitom vojske odnio još neke stvari, -izašao sam pa šta bude« - priča Bratić, -i pite ga je li možda šta rekao dok ga nije bilo? Čuvati smo mu kuću, traktore nitko nije nije dirao. On me je pozdravio — a nama je živio od najranijeg djetinjstva, vojska mi nije ništa učinila. Lalić in je rekao da više ništa ne diraju, niti pale, i otišao. Nakon deset minuta gonje su dvije kuće, sto takvi su oni. Neki od njih imali su uniforme garde, s našim grbon.

»To su sve domaći Srbi«

Četnici upadnu u selo, opljačkaju kuće, porazbijaju i zapale. Grgo Bratić svjedoči da su to sve Srbi iz susjednih sela — Cicvara, Bribirskih Mostina, Čiste Male Bratiškoveca. Većina, Prilastavljaju da se u hrvatska sela više nitko neće vratiti, a dva brata Romića Srbi iz Piramatovca napravili su, prema Bratićevu pričanju mnogo zla u Krikoću i Ladavcima. Kao i velika većina Hrvata nije se nadao da će njegov narod sve ovo doživjeti od prvih susjeda. -Mislili su da će Hrvatska biti na koljenima do zime, da će sve ovo brzo završiti« - govori.

S Piramatovcima, a i svim ostalim, Srbi su živjeli dobro. Dolazili u selo, družili se. Iznenadjenje je im bilo, jer se u 2. svjetskom ratu pamti da su se Srbi u okolini sela u Piramatovcima sklanjali od svih nevolja. Naprotiv, čak je jednog Hrvata iz sela ubio četnik, ali zbog preljube, pa je

i u tome isključen bilo kakav drugi povod. Jedine Hrvate odavde, ubili su partizani.

»Ljude treba vratiti kućama«

Sada postaje jasno svima, i Grgo Bratiću, da je rat protiv Hrvatake dugopripreman. -Jedna žena iz Zdravnje prevosila je kada bi se opile govorila je ljudima da Srbima stiče ozlje, da vjezbaju. A od toga je godina i godina prošlo — kazuje Bratić. Mislili — isto kao i od prvih dana pucnjave — da sela nije trebalo tako bezgriješno napustiti. Četnici su u Piramatovce došli kroz polje — gledao ih je — bojeći se da putevi nisu minirani. Tada su u selu bila samo tri naružena čovjeka. Od početka obrana nije bila dobra, i tvrdi da se s boljom komandom i diverzijama u njihovim redovima moglo dosta toga napraviti. U trojkama, petorkama ući u Bribir, noću napraviti diverziju i povući se. -Tako se ratuje, a neki oni tuku izdaleka« - žesti se pomalo Bratić. Zaleđi za svom onom hranom i imovinom koju je razvukao neprijatelj. Hrvati su sve ostavili — nisu ništa niti pobrali, niti posijali, a Srbi u njegovu kraju sv su već posijali pšenicu. Ljudi sa sela stišali su se u gradove. -Nikako se ne smi dozvoliti da se ljudi otuđe od sela, zemlje. Triba narod vratiti natrag da radi zemlju. Dok je on bio u selu kuću mu nisu spalili. Ako je i spalio Grgo će u kokošinjcu, ali će natrag, u selo. Onima koji su uprijeli ruke, s Hrvatima više nema mjesta. S onim drugim Srbima, koji su čakuli gdje će -stvar prevagnuti- žmjt će se nekako. -Teško će se sve ovo zaboraviti — kaže Grgo, neprekidno plašeći silne da će se u selo prikrasti u noći da vidi da li mu je kuća na mjestu. Stari ratnik zna kako i gdje.

Sveti Bartul ovoga puta nije mogao pomoći Piramatovcima. Selo sa da žm među prognanicima u »Solarsu« i drugdje, ali će ga njihova žilavost, upornost i ljubav ostaviti ispod pape a spaljenih kuća obnoviti. Grgo Bratiću treba vjerovati.

B. PERIŠA

RAZGOVORI POD DETONACIJOM

SKRADIN

Franjo Bano Bilić, bupnik Piramatovci, i odnadašnja, vojni kapetan u Hrvatskoj vojsci, sredinjski liječnik Janko Veležević pod detonacijama mina i granata što padaju na Bribir, razgovaraju o budućnosti graditka na Krki i njegova područja. Medaju se da će, nakon svih ovih mjeseci provedenih najviše u akcijama, mir vrlo skoro doći i kod njih. Rat i razaranja baštili su privremeno veliki dio Hrvata iz skradinskog područja. U samom graditku, od 180 stanovnika ovih dana ostalo ih svega pedeset. Stoga je riječna zajednica opalirala na sve zbrave i sposobne da se vrate u Skradin, Bilićine i Dubrovica da budu domaćini hrvatskoj vojsci, ali i da pomognu u organizaciji života u retu. Fra Bilić je sada duhovnik u hrvatskoj vojsci, nakon što je u Piramatovcima opalirao bupnik ured zajedno s crkvom. Prije neki dan u Veležić Glavi miao je održao napredničku, pod neprijateljskom paljbom — što i tako se može pričati dmišljavu, kao što se može pričati i tako da se ostane kod vlastitih kuća, dakako, tamo gdje nije krajnje opasno. Stoga se i postv b riječna zajednica odnosi na Skradin, Bilićine i Dubrovica. Zdravi i sposobni osvjertiti će puti onim drugim. B.P. (Salmio: V. POLIĆ)

JAGMA ZA «PRAZNI» STANOVIMA

Zadnjih nekoliko tjedana, a posebno dana u Šibeniku se primjećuje čudna pojava — obilazak zgrada od do sada znanih i nezvaničnih osoba. Nakon stanovnog primatiranja stupa se u akciju — nesilno useljavanje u stanove sami ili u pratnji prijatelja, poznanika, a ponekad i službenih osoba (ako nisu u uniformi, teško je znati s kim malog provjeriti da li su predstavnici MUP-a, a za te se predstavnike). Provelit će su vrlo neugodni, arogantni, spremni i na fizički obračun (čast izmisliti).

Čovjek još nekako može razumjeti, ali ne i opravdati useljavanje u prazan stan, ali kako i na koji način opravdati one koji provlađuju u stan u kojeg se nije selio i gdje je ostavio na sve čovjekove stvari, bez obzira na to o kome je riječ? Kako stanujem u jednoj od zgrada na koju je započela a nagoda i otkazana, «invazija» (ima nekoliko nezastaljenih stanova), kao građanima svoga grada ne mogu ostati ravnodušni na tu pojavu. Čini mi se da ono zbog čega se borimo već u startu dovodi u pitanje. Nameće mi se bezbroj pitanja, da li je i lako raspoloživo brojem «praznih» stanova, koliko ih je do sada provedeno. Iko odgovora za zatečenu imovinu i da li ćemo sutra bivšem koristanli morati nadoknaditi ono čega u stanu nije ni bilo, da li je napravljena nekakva prioritarna lista, kritičari (prognanici, obitelji poginulih gardista, gardisti na bojištu, dugogodišnji podstanari), iko će i kada provaleti iseliti?

Prema informaciji koja je išla s jedne od sjednica Izvršnog vijeća trebala je biti imenovana komisija za primopredaju stanova (čuvanje). Ne znam da li je ona u funkciji? Ako nije, onda bi ona trebala čim prije početi s radom, a ako jest u tom slučaju moglo bi se zaključiti da se pod «njenom blagostavom» odnosno njenom indolentnošću omogućava jedna anarhična pojava s kojom će se teško uzeti na kraj. Načim samo jedan problem, iko će ubrati stanarima od tih ih što će od njih naplatiti ostale troškove: vodu, struju, električnu? Vrijeme jest teško. Rat je Sve naše snage, sposobnosti, mišli u toj su funkciji. Ali, ako i pored toga nastojimo da vam život teče «normalno» ne vidim opravdanja da se jedna takva, nezakonita pojava tolerira. Ako se borimo za slobodnu, slobodnu i civiliziranu državu, onda se sada više nego ikad, pravna država mora poštovati. Demokracija se ne naručuje, ona se uči i potvrđuje na svakodnevnim situacijama. Jedna od tih je upravo i ova jagma i bespravno useljavanje.

Naši boreci su na bojištima i samo oni znaju kako izgleda u dan i dočekuju novo jutro. Zato mi, koji smo u pozadini, trebamo se dvostruko više truditi i raditi svoj posao savjestivo i odgovorno. Šibenik je pokazao u osam dana rata što znači, neka to pokazuje i u drugim situacijama. Borite se, prisilimo ratnicima a naša je borba u pozadini. Jer, bez pozadine nema ni pobjede!

Gordana LEŽAJA
Stjepana Radića 40
Šibenik

ŠTO JE U PITANJU?

Nakon na koji je reagirao predsjednik Z... a na moj članak «Političko i organizatorstvo» potvrđuje ona na što sam i želio ukazati. Naime, potvrđuje da je zbog utjecaja činovničkog birokratskog duha na politiku te stranke (mišli se na ograničeni šibenik) mnogo lijevo orijentiranih ljudi ostalo bez političkog kompasa i da se kao politička bića više ne analiziraju ni u prostoru ni u vremenu. A to je, kako je na to gledam, velika opasnost tako za ukupni politički život tako i za kulturu kao političku kulturu na ovim šibenskim prostorima.

Sjetimo se samo onih sedam tuznih dana pariska stranke ušljed budućeg i politički opravdanog razaranja stranke koja je bila kao i većina radikalnih napora te stranke političke da se to zaustavi, sprječati, prevladati. Kako su se u tim trenucima osjećali ljudi i stranke i kojim gradani stranke nacionalnosti — angažirani — to oni sami najbolje znaju. Fakti govore — nikakva politička stranka, nikakva organizacija, nikakva demokratski princip, sve je u tom slučaju bilo jednako nastalo — samo jedna duša hrvala zbog naroda učinila je svoje. Kroz Tomu, Anu, Maru, Jolu i ostale, meni neznanu, omogućila je životu da i u tim i teškim trenucima bude moguć podnošljiv. A bilo je momenta čovjeku do teže nezadržive na ovim prostorima, koje ponekad nalazim i danas u životu. To su jedini fakti demokratskog političkog demokratskog života — otkad je uvedena demokracija. Jer nije licitirano sada u tome ili sponzorski ispostavljeni politički poziv. Jedna se vrata izšla su oni li SDP-a jedine stranke bez nacionalnih obilježja (nacionalni predjednici te stranke). Možda samo napuše u nekakvom prostoru ali ovdje u šibeniku za sada sigurno ne.

ljetna, postaje naša razlika u njihovom političkom ponatranju prema onim ljudima što se oni posebno potvrđuju. Kao oni nisu više «BOLJEVIČI». To se, naprosto očito u tome što oni danas ne rade što to žele, nego što moraju javno izreći svoje političke stavove. Prije je bilo dovoljno između sebe razmijeniti stavove i stvar je politički bila gotova. Naravno, tako više ne ide bezrad njihovih političkih ambicija i namjera potvrđuje se javnost koja ne mogu samo tako nametnuti svoje kako su u pravu. A bili su do sada gotovo uvijek u pravu. To nama dvojica, članovima kluba zapravo stalo ne ide u glavu vrlo jednostavno stvar, a to je da se za svoje političke stavove treba javno boriti, a što je u pravu obavljeno je prav-

noj državi. Počela se u to ne može više kao prije mijesiti tako nešto. Dobra to što sam rekao i što sad govorim, što nije pravno kažnjivo a nije, na da se više ni čim ismijavati — kao ni činjenica da su oni reagirali kao u dobre stara vremena u «osamdeset ločaba». Javnost na koju se to odnosi i zbog koje je sve to napisano — primila je onako kako je primila. Na primjer, meni bitno dobro. O tome kako je ona to stvarno primila ne zna se, jer je uvijek A moguće je i da nije sa upotrebu? To su jedini fakti oko svega toga. Istina, kad javnost izjavila glasnom riječi, a to je ono što se odnosi na stvar, ali i na njih, na veći ono — «Nikad tako mislio» — jer tako kaže naš kluba. Čovjek upravo misli onako kako govori i piše. Zbog toga se i nameće pitanje «Kako je moguće kolektivno misliti?» Jer izgleda da su svi zajedno pisali odgovor i prvom isto misli u osamdeset ločaba. Po tome svi su izgledi da su oni jedinstveni potpisali UH — što će reći «JEDINOST». Da nije tragično zbog nerazumne u kojem danes živimo bilo bi više nego smiješno. Čovjek bi, na primjer, sad mogao ne samo u njihovom političkom i bazi napisati osamdeset članaka — jer oni su kad čovjek malo bolje pogleda očigledno ništa manje nego tačno novih tamo. Na to bi oni, kako poznam taj duh, opet reagirali sa osamdeset ločaba po svakom članku i tome ne bi bilo kraja. Jedno se samo staloje «Osvet» do danas nerazumljivog šibenskoj javnosti. Ali što čad, to je birokratska logika — zamislite, zašto, zamislite, kako se stvar ne bi promijenila.

A o čemu se zapravo radi? Radi se o slobodi štampa, o slobodi izražavanja, o slobodi mišljenja, o slobodi govora i o nama samima na ovim šibenskim prostorima. Jednom riječi radi se o demokraciji. Pošto je tretiranje procesa sam po sebi pun strasti, kontrole nad njim u zajednici koje bi bile demokratske upravo je i kontrole nad demokracijom, koje kasnije njeno ubijanje.

Bilo o tome i ničim drugom nije se radilo. Straga ako je ovo što se zbilja vještiti naših budućih mogućih odnosa na javnoj šibenskoj informacionoj sceni, a to će se saznati tek onda ako bude moguće i jer ne kritika vladajućih ovjedi a ne samo opozicije — onda sve ovo ima nekog smisla i da budemo odmah rečeno — to ne ovise samo i jedino o gl. uređniku i redakcijskom kolegiju kluba. U Vodicama 18. 12. 1991. god. Slobodan MAČUKA?

Veliki Sitničar i «mali» pjesnici

Svaku čitatelj novine vođ «Feral Tribune», nezabodanog Robija Ka li kolunna Tanja Torbarne. Ne mora se svakom avdati što oni pišu, ali činjenica je da to sv. čitaju i ovačni napru podžu nastadu svojim stavovima. U «Šibenskom listu» takve bi mogla biti rubrika Velikog Sitničara. Ključem mogla, jer obično nije baš duhoviti, ako mu za jedinstvo ne manjka. No sad je postao i uvredljiv.

Ruga se čovjek imenima (na platatu OAH) koje su na popisu sudionika književne večeri i ocjenjuje da tom popisu «ali još samo pok. konobar kojemu se glavna pjesma zvala «Jadrija» i navodi te stihove. Očigledno gosp. Veliki Sitničar više druguje s konobarima nego s knjižom, kad mu ova em. ne tako amatersku zvuče, da unaprijed određuje kvalitetu večeri. A među imenima na tom popisu našla su se dva člana Oružnice hrvatskih književnika, šest osoba koje su već objavile svoje radove u uglednim književnim časopisima i objavile svoje zbirke; nada se ovdje se predstavio desetak fakultetski obrazovanih ljudi od kojih čak šest profesora književnosti, kop. bez znaju razlučiti literarno od kunda. Da tako ne tekovim se spiskovima uvijek nada i tzv. amata. «Sitničar» književnosti, ljudi koji osjećaju potrebu da se ne taj način uzvate. To i jest ono najgore u čovjeku kad uz svoje vrjednove poslove, osim želju da svoje osjećaje i misli obiluje na umjetnički način. On ima veliku potrebu za razliku od ostalih građana kop. osjećaju potrebu da igraju šah i mali nogomet, da pjevaju u klapama i da siluju. Veliki potšiven Sitničar, nekada se nije nerugao otkad sila čovjeka kop. nema završenu knjovnu skladnju, a tekovih je otkad bar u Šibeniku bilo dosta. Zašto se rugate ljudima kop. se tek. pjesmom držati? Ti ljudi kao pao možda ne bi prošli ob. recenzija, možda im nikad nitko neće objaviti ono što su napisali, ali nitko im ne smije zabraniti da rade svoje osjećaje i svoje potrebe ljudima. Uostalom OAH kao najstarija kulturna institucija u nas, od uvijek je okupljala rođiojube i ljude dobre volje i pružala im tu mogućnost. Mnogi su tako pisali i književnost, već davno zaboravljenu, dok su neki marginalni, kasnije drugačije vrednovani i štovani.

Zašto se rugate svojim konobaru? Dabogda mi imali što više konobar-pjesnika i vatrogasica-pjesnika i profesora-pjesnika!

Uostalom, po mom mišljenju najveći šibenski pjesnik bio je našelost, pokojni Joško Stabić, kop. koji je znam. nije nikad našla objava u literarnim časopisima, i što je kao obični građanin ovoga grada. Pjesnici mogu biti baš i gon i njihove su pjesme nekada bile i nekada nisu, ali nikad nebi umjetnički nastojanje na smjele biti predmetom ruganja. Nauk ljudi, kop. sebi dozvole takvu porugu, možda smo duže, kao što se u svim napisu pokazao i svojim pseudonimom asocira Veliki Sitničar?

Osoba a popta

U POVODU DRUGE (NEUSPJELE) AKCIJE PRIKUPLJANJA KRVI MEĐU PROGNANICIMA U «SOLARISU»

NITKO TO NEĆE UČINITI UMJESTO NAS

Čujemo gledamo Hrvatska do glave krvav. Meša je poginulih i ranjenih i boraca i civila. Poginulom, ranjenim, možemo samo reći hvala ti. Svojom životom spasio si naša života. A ranjeniku? Pa zaboga, tome čovjeku treba pružiti najviše što se može, da mu se umanju patnja, da ga se otrgne od smrti. Više je faktora o kojima mu ovisi život, a sasvim sigurno život mu ovisi i o našoj darovanoj krvi. Našoj krvi, koja je zahvaljujući Bogu ili sreći, kako hoćete, ostala još uvijek u našim venama.

A mi se premišljamo kolebamo, kalkuliramo. Je li to baš? Je li to šteta?

no? Slabo sam hranjen! Sramota! Kada bi tako mislio i kalkulirao naš borac na Velikoj Glavi, na liniji obrane Osječke, Novske, Pakrca, Zadra, Dubrovnika, već bi nam davno čestitke horde došla glava.

I zato kao čovjeka boli me, stidim se, kada u šibenskoj općini sada u ratu, ne možemo osvetiti ni mimodopisku potrebu za krvlju.

Teško mi je bilo vidjeti u subotu, sedmog prosinca pun «Solaris» prognanika a praznu ambulantu a nezaposlenom ekipom službe za transfuziju.

Ipak ne budimo nepravdani od

Ekipa službe transfuzije u ambulanti — besposlena

2500 prognanika u «Solarisu» krv su dali: Ivka Jakić, 35 godina, Rudolf Živković, 53 godina, Ivan Rubelj, 35 godina, Milojko Radaković, 48 godina, Ante Barić, 55 godina, Ivan Tomić, 50 godina, Seko Sladić, 37 godina.

Treba napomenuti starosnu dob darovatelja zato što je među prisutnima bilo i dosta mladih od ovih navedenih.

Dopuštam možda ni mi u Općinskoj organizaciji Crvenog križa ne činimo sve da animiramo ljude, a možda to i ne radimo na najbolji mogući način.

Ali, ipak priznajmo jedna jedina obavijest preko Radio Šibenika, da je

Mila Jakić, majka šestoro djece, među prvima se ponudila kao darovatelj krvi

Apartirni-bat u «Solarisu» za vrijeme akcije prikupljanja krvi bio je dobro popunjen

oticao u prodaju plin, okupi će pred trgovinom u 15 minuta barem 200 Šibenčana. A svi naši apeli preko radija, preko novine, doslovno vapaj za bobcom krvi imaju prije općari efekti a možda još porazniji.

Za me Božje, kop. je već počeo za ekipu od činjenice da vam u bolnici leže ranjeni borci kop. krvare zbog nas! Kop. vam argumenti treba biti već od onoga da je svaki ranjenik borac a ovi u ovome ratu potroba u prosjeku 10 bobaca krvi!

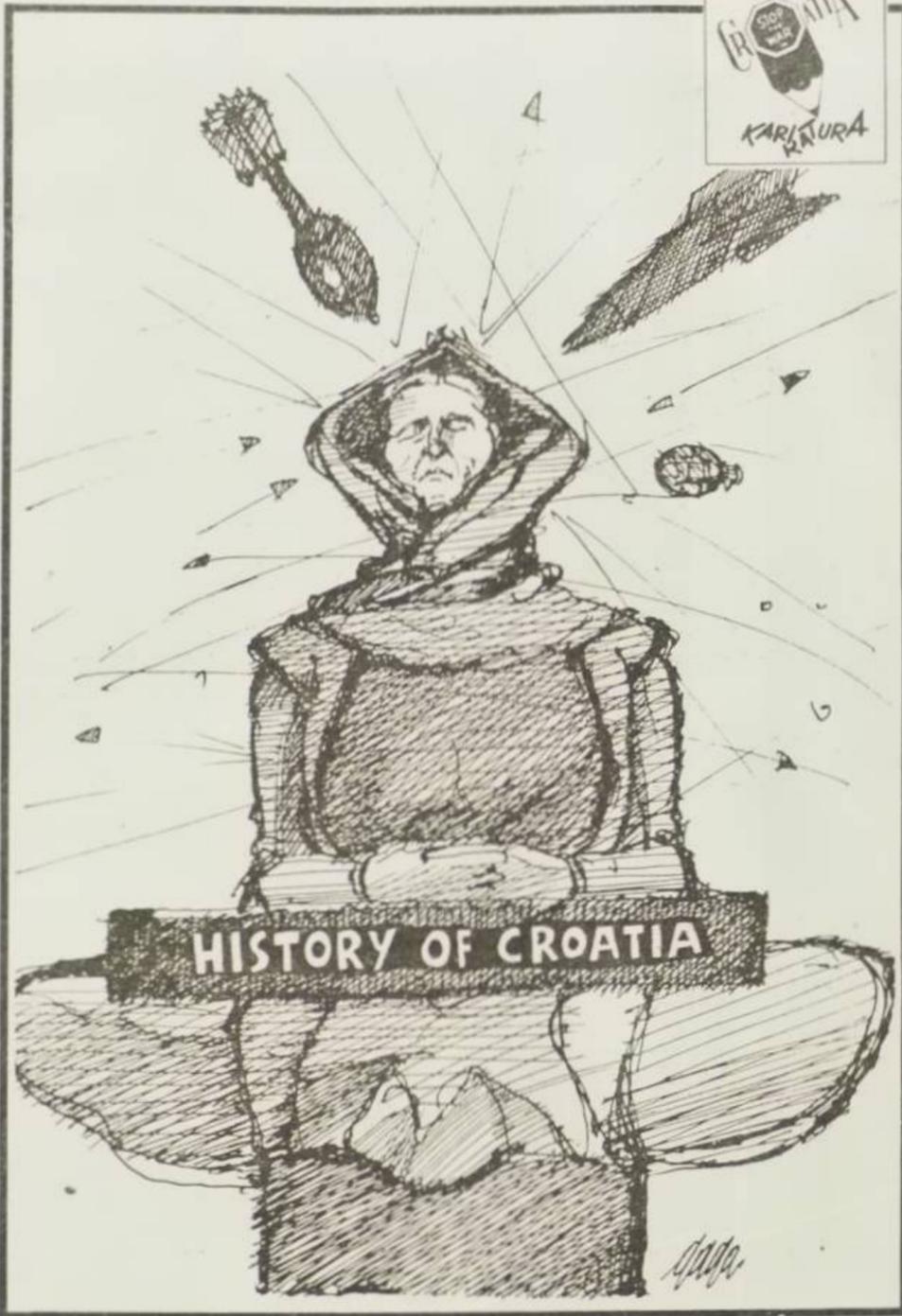
Šibenčani i svi ostali kop. ste sada ovdje, na području naše općine, okupimo se funkcijom priča uz krv u ratu i togim domovima i kućama. Potaknu svoje prijatelje jednom malim srčanim gestom! Darujmo bobcu svoje krvi onima kop. krvare za nas! Nemamo očekivati da to učini netko drugi, umjesto nas! Konkretno što bi to učinio? I zašto?

PREDSJEDNIK SAVJETA
KLUBA OOK
Zdenko Zračić dipl. ing.

OPASNOST PRIVATNOG RATA

Istaknuta, spoznajna i konkretna uložena su na opre-
zan način i u ovoj priči, ali nedvojbeno tako da pokazuju
stupanj osobne odgovornosti ljudi koji ih izlažu. Jer, ob-
rnu Hrvatske je jedno (stvar osobne građanske časti),
ali razni jedinom uspostavljeni: mi nećemo sasvim drugo
Taj mi mora obuhvaćati uspostavu pune građanske jed-
nakosti i pravnog poretku koji će odbaciti ratne zasluge
kao osnovu za stjecanje prava većih no što ih imaju os-
tali građani i mimo propisa kojima su oni podložni. Tome
kajp dodati i neprijenu zbornu situaciju koju bi u njenim
osnovnim vrijednostima, posebno u ravnopravnosti kan-
didata, moglo pružiti obilježje ratnika da em komandno
mjesto prebada i u miru. Sve to zapadno prihvata i socijal-
nu dimenziju ljudi u obrambenih redove. Velik dio njih
nakon je najvrednije što ima život a u međuvremenu
ostao bez svega što mu je jamčilo egzistenciju, pa čak
i obiteljsko okruženje. Treba li se čuditi ako takav čovjek
zatraži da mu domovina mimo svih pravila, ne radi načer
koncesionira ono što je izgubio ili samo njezira. U du-
hu ih pitanja, evo još jednog, mogu li vlasti već sad pri-
premiti propis o povratu onih nakon rata u skladu sa
i čime mogu jamčiti da će se taj propis poštovati. Jer
nema ništa od videstranačkih i pogotovu ne od demok-
ratskih obora budu li se vodi uz prisilak neoružanja
onog dijela ratnika koj bi domovinsto bi stion nastaviti
u privatnim ratom.

VJESNIK

RAZGOLIČENI RAZBOJNICI

U Beogradskoj -Dugi- iz broja u broj čitamo stupid-
nost njezina specijalnog ratnog reportera i poznatog
-puščionosca- Njegovo ime je nebitno jer nikako ne od-
govara onome što taj -dijaljubiv- novinar piše. On je
jednostavno - Bestidnik. To je ime i praznina. A piše re-
kao kako se kupao u bazenu Teraza Kesovje (i stiku je
-Duga- objavila) kako je po Konavlima krivo prkute i ka-
ko se nastavlja podom i bijedom Konavljana koje su em
oni i njemu slični donijeli u obliku -slobode- Pravda Besti-
dnik one rezervete koji su kupili ženaka intimno rublje
i oblačila ga! Navodno nisu imali što obući budući da se
i po mjesec dana ne kupaju. Oduševljeno -novinar- svo-
jemu čitateljstvu kazuje o raznoraznim likovima i ma-
i mučanjima nad pripadnicima hrvatskih oružanih snaga
na način da nismo u stanju da to ponovimo ni u najblatjoj
formi. Daria je -ratni reporter- dogurala! A tek kakav je
zanim nastupio nakon -oslobodjenja- Vukovara! Svaklo
se svuda i na svakom centimetru novinarskog papira, fi-
mske vrpce, u svakom -lonu- redpa, u svim -našim- aku-
dama, književnim udruženjima, taksi-sudbama. Sla-
vita se smrti, slavila se ludost, slavila se vlastita beda-
sta. I spetili novih osloboditelaca su reši i nanovo su se
vrš novinar potruditi da nam dočaraju sve veličanstvo
nove ratne pobjede i njunih istaknutih pojednaca
Cmogoraku dnevnika -Pobjeda- zahvaljujući ratnim per-
nima Vice Pamenica, Dredkovića i drugih Konavljane ob-
zrenjupa dole -čemo- s pobjedama i gdje je kraj -na-
šim narodu-.

SLOBODNA DALMACIJA

SAVKA I AMERIKANCI

Ovdje su me na objed i stali negovrali da preste-
nem pružiti podršku legitimno izabranom predsjedniku
Frany Tudmanu i da podržim otakonutu figuru tjve cen-
trumaške opozicije gđu Savku Dabčević-Kučar. Prije
su mi, molili me i obećavali, htjeli da su svi američki
vojni i obavještajni resursi usredotočeni samo na jedan
jedninih cilj - na obnaruje ustavnog predsjednika pa-
lamentarnim putem i na dovođenje na njegovo mjesto
gđu Savke Dabčević-Kučar koja bi, zatim, po uputama
američke vlade zavela osobni ratni preuzviti diktator-
ske ovlasti. Za taj prevrat Amerika je živo zainteresi-
rana i ukupni obavještajni resursi Nacionalne agencije
za sigurnost, desec selektivskih sistema i tisuće agenata
i kotica, ucjenom i mitom, uzalud pokušavaju oslrvati taj
cilj. Pridubiven njihovim obećanjima, zastrašen njihovim
prijetnjama nakon opetovanog uzimanja opasnih sred-
stava, kojme su me besplatno opskrblje okružen žene
me takog morala što su mi ih podveli neposredno sam
pristao na njihov osnovni zahtjev - da u anketi o popu-
larnosti političara, koju -Globus- objavljuje u broju
u broju telefonom shvaćen broj glasova, i da tako, var-
kom, bitno utječem na izboru javnosti.

GLOBUS

SRBIJA NIJE HTJELA

Popodinačno praznanje onih republika koje su se
-institucionalno- reorganiziranjem svih postavljenih preduvjeta
na samo da ne ugroziva težnje za globalnim rješenjem
-jugoslavenske krize već je i jedini razumni put ka tak-
vom rješenju čiju nužnost nitko ne poriče. Naprotiv, up-
ravo odgovoran je priznanje može potaknuti novu eskalaci-
ju sukoba i još više udeležiti teško prizeljevano globalno
rješenje. To je pitanje redovnijed poteza, pri čemu me-
diutim treba podjeljiti na nekoliko važnih činjenica. Da
je nema globalno rješenje bilo moguće, ono bi se na-
šlo u proteklm mjesecima pa i godinama, ali odito nije
bilo tako da njega dođi. A nije bilo tako zato što je Siebo-
dan Milošević uporno i dosljedno odbijao i odbacivao
sve ono što je moglo voditi ka takvom rješenju. Onemo-
gućivao je razumne rješenja i savetnom predsjedništvu
odmah nakon izvršetku demokratskih izbora u republi-
kama tjekom raspisa o ustavnim amandmanima, bilo-
kao i probušavanja rješenja za lasti runda republičkih
summita, odbacivao je ponudeni konfederalni model kao
neosporan prilog cjelovitu rješenju, moratorij na progla-
šenje odluke o samostalnosci dvju republika, što je ta-
koder bio oblik samostalnosci Slovenije i mnogo više.
Hrvatske u ima cjelovitog rješenja laboratio je za agie
sviri ni: Da je Srbija daria, htjela mogla je zajedno

SLOBO, JNA I AMERIKANCI

Općenito se ju američkim političkim laboratorijima
povodom zahtjeva pojedinih zemalja za međunarodnim
priznanjem danas ispruža da li troškovi samoodređenja
i osamostaljenja prelaze koristi od tog čina u kratkim di-
duljam robu i ne. Taj je problem, dakako, mnogo manji
u slučaju zemalja koje žele miran razlaz (kao što su Slo-
venija i Hrvatska, primjenom) nego u drugim slučajevima
gdje više zemalja prihtom razdruživanja računaju na isti te-
ritorij kao svoj (što se dogodilo u Libanonu, Iraku, Iranu,
Brazilu, pa odnedavno i u odnosa Srbije i Hrvatske, za
-ostali slučaj odnosa) Amerika kan Hrvatske da

biti na Balkanu. Jugoslavija mora ostati jedinstven ekono-
mski prostor na kojem se sve njezine republike na
miran način moraju dogovoriti o novoj političkoj formi
zajedništva tj o ovisi federalnih ili konfederalnih usta-
nova, a praktično - o razmjerni demilitarizacije. Glavna
smislna tačka američkoj politici na Jugoslavienakom je
tu Miloševićeva Srbija i njzina glavna priuga - JNA
a tek mnogo poslije toga, po svojoj težnji, politike slo-
venskoga i hrvatskoga osamostaljenja i razdruživanja iz
jugoslavenske zajednice.

DANAS

1971. - VELIKA GODINA HRVATSKOG NARODA

Zaključak 1971. bila su Hrvatsko nacionalni preporod
i njegovi su korijeni u kulturnim strujanjima, nacional-
nom preporodu iz prošlog stoljeća. U tome je i razlika
prema priškom projektu koje je započelo u kršu tamod-
nje komunističke partije i bilo homogeno. Hrvatsko pro-
ljeće 1971. bilo je borba za nacionalnu ravnopravnost, za
veću toleranciju u društvu i poštivanje ljudskih prava,
svijetli trenutak u povijesti Hrvatske čije principe i danas
ugradujemo u društvo - riječi su kojima se u srjedu za-
gredaškom skupu u slavu hrvatskog proljeća 1971. obra-
tito sadašnji predejednik HAZU dr. Ivan Supak, prije dva-
deset godina, za vrijeme bujanja hrvatskog proljeća, rako-
rator Sveučilišta u Zagrebu opijun lada da je bio -vode
građanske kontranvolucije-. Na svečarskoj i rbini
-Hrvatsko proljeće 1971-1991- u Kraljevnoj dvorani -in-
terkontinental- govorili su najutjecajni predstavnici
hrvatskog proljeća: tadašnjih reformskih komunista,
studentiskog pokreta te Matice Hrvatske. Tdina je naj-
vrijeme kao razgovor o dva desetljeća od stajanjaškog
puta u Karlovačevu gdje je ugudano hrvatsko proljeće
nacionalno-demokratski pokret čije su temeljne ideje
održavane 1990. godine. Naglašavajući da se prošleob
ne treba prečesto vraćati, ali da hrvatsko proljeće treba
do krnje objasniti i prikazati kao ono što je autentično bi-
lo - svernarodni liberalni pokret, govornici su redom za-
tključali da vrijeme nije smanjilo značenje hrvatskog
proljeća 1971. čije ideje nisu iskorenjene i nečim ih se
kao ni njegove sudionike, ne može uništiti.

TRENUTAK ZA POVIJEST

Kritičnost je uvijek opravdana - kad ima mjeru
i mjesto. Ali postaje slijepo kad pokušava zakloniti veli-
čnu povijesnog trenutka u kome je narod došao do sa-
je Golgota da ga najslabodnijim umovi svijeta prepoznaju
vaju kao raspeće slobode. Vrijedi žalm svaku političku
i stratešku pogrešku, ali je vrijeme shvatiti da se ovaj
eraz svijetlosti i miraka na našem tlu nečim nije mogao o-
bitelj morao se dogoditi - kao i Golgota. Kad se pak
Golgota dogodi, onda treba ostati na krstju uskraćuju-
na sluzni i krsta da bi se izbjeglo barem nešto od zla.
To bi značilo sve dobro uništiti ali se pobijoniti. No poli-
tičke pojednosti njezera pripada u onima kojima narod
daje političko povjerenje. Nama je razumijeh događanja
u svijetu vjerničkoga povijesnoga shvaćanja da kao ljud
i kršćani, kao Hrvati i kao građani svijeta ne doneseremo
krnje zaključke i ne učinimo krnje kerake i da u ovo do-
ba velikog očekivanja - povijesnog i dugoglednog - ma-
mo opravdanje nade i temelj radosti. Najplemenitija baština
Evrope prepoznala je sebe u ugroženoj Hrvatskoj
Parizli krše savjetali ostali da u knjigama budućnosti upi-
san čvrtić i djelotvornije od svih državnih odluka. Za-
to da ovaj trenutak Hrvatske ostati vrijeme za svu pov-
jest, bez obzira na veću ili manju prilagodnost trenutne
državnih rješenja.

GLAS KONCILA

NAORUŽANA ANARHIJA

Vuk Drašković je objavio da je Srbija izborom SPS-a
-8. decembra 1990. godine glasala za rat-, dok se s
predstavnicu opozicije slihu da SPS za godinu dana vladati
ti nije kupurilo nit jedno predizborno obećanje, a porud
razlike najčešće krivke upućene su na račun federalne
emije TV Beograda, dijelu srpske inteligencije, ali čak
i vrhu Srpske pravoslavne crkve i dok je opozicija (iznu-
majdu nekoliko satelitskih stranaka SPS-a) uglavnom za
uspostavljanje mira po svaku cijenu, formiranje srpske
države, za povratnik Aleksandra II. Karadordevića i tri-
ni na općinskih odnosa SPS-a više se bave Hrvatskom
i Slovenijom nego unutarnjim problemima Srbije. Tak-
i potpredsjednik i -vodičog- SPS-a akademik bilježe
Marković javno kaže da tzv. krajnje rijkako ne mogu os-
tati u sastavu Hrvatske, a -što se tiče Socijalističke parti-
je Srbije, ovaj gubriak tentonje Hrvatsku bi moglo kom-
penzirati zapadnom Hercegovinom, u kojoj pretežno ži-
ve Hrvati. Opozicija se međutim, uporno vrnda na -do-
mab teren-, pa voda Demokratske stranke Dragoljub
Milošević tvrdi kako su Srbi najprijateljniji narod na svij-
tu, jer ne znaju kako em se zove otadžbina, gdje su joj gra-
nica, a ponajviše zato da em domovine u budućnosti
ogledati. Na tribini u Kraljevju Milošević kaže da -Srbija
idiz ka nezadržanoj anarhiji. Svaklo ko dogradio kulturni
moć da da čini što mu je volje-

VEČERNJI LIST

BRAČNI NAS JE PARTNER GUŠIO

Na sreću, osim politike postoji i život. U raznovrsno
i zanimljivoj emisiji -Hrvatska u svijetu-, upoznajemo se
i ljudima koji umjeto diplomatskih rutinavica nose rad-
ničke i ulovaru kamione i brodove pomoć u hranu, lije-
kovima i odjeći za Hrvatske građanike. Hrvati u svijetu
- to je više od hrvatske državnosti, vrhunac hrvatskoga
ponosa i jedri istinski zalag rada budućnosti. To su ljudi
kojme nitko ne otvara vrata automobila, ne guši ih bule-
tom mikrofona u koje bgovaraju apokaliptične misli na pr-
država im aktivke i ne podmeća stolec prije sjedanja, ali
u kojme struju krv njihovih djedova i očeva koji znaju što
je patnja, glad i bijeda, zemlja i kamen odakle su polekli.
To su ljudi kojme nisu presušile suze i kojme hrda valju-
nje nije otkrivala srca. To su ljudi koj vrataju radu u ži-
voti ne zgarđivati i nulašivnima, prikosu emri i razaranju
pomoću nepoznatima i humanističju pobjeduju otčin
Hrvati u diaspori - hodamo i stud shvatio što su oni na-
ma i mi njma, ali što smo svi zajedno? Orijivo je što nam
volontarstvo pomoću čak i mlad Fico, koj besplatno voze
humanitarnu pomoć u Hrvatsku u Zagreb. Orijivo po-
javio i političke misle. Bism se magle u kojoj smo kršli
kao gušice! dopuštenja braća razaraju naše gradove
i koju naše starce, a pomoću nam Fico. Njamo Argenti-
no Dario Odošto emri i Lapongema, Molentelima e
Komančima švajli u barmajm branu nego što nam je to
uspjavalo sa Srbima.

